บทที่ 4
ผลการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้ต้องการจะศึกษาถึงโครงสร้างพื้นฐานของกำลังแรงงานของ สปป.ลาว โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานสตรีที่เข้าร่วมในตลาดแรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บในนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งจะเป็นการวิเคราะห์ในสองลักษณะคือ

ส่วนแรกเป็นการวิเคราะห์ลักษณะโครงศร้างพื้นฐานของกำลังแรงงานของ สปป.ลาว ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลทุติยูมิ

ส่วนที่สอง เป็นการวิเคราะห์แรงงานสตรีที่เข้าร่วมตลาดแรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บของ สปป.ลาว ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสอบถามจากแรงงานสตรีที่ทำงานในโรงงานตัดเย็บในนครหลวงเวียงจันทน์ จำนวน 300 คนและข้อมูลจากกลุ่มสตรีที่ไม่เข้าทำงานในโรงงานตัดเย็บจำนวน 200 เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมตลาดแรงงานตัดเย็บของแรงงานสตรีโดยใช้แบบจำลองโลจิท ผลการศึกษามีดังต่อไปนี้

4.1 โครงสร้างพื้นฐานของกำลังแรงงาน

ในการศึกษาโครงสร้างพื้นฐานของกำลังแรงงานของ สปป.ลาวได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับประชากรและโครงสร้างกำลังแรงงาน สภาวะการมีงานทำของประชากร การเคลื่อนย้ายแรงงาน การว่างงาน โดยมีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

4.1.1 ประชากรและโครงสร้างกำลังแรงงานของ สปป.ลาว

การสำรวจประชากรครั้งล่าสุดในปี พ.ศ.2548 (ศูนย์สถิติแห่งชาติ, 2549) แสดงให้เห็นว่าประชากรทั้งหมดของ สปป.ลาว มีจำนวน 5,621,982 คน เมื่อเทียบกับการสำรวจครั้งก่อนในปี พ.ศ. 2538 เพิ่มขึ้นร้อยละ 22.89 ในจำนวนนี้เป็นประชากรหญิงจำนวน 2,821,431 คน และประชากรชายจำนวน 2,800,551 คน เมื่อจำแนกประชากรตามระดับอายุโดยจำแนกเป็นอายุต่ำกว่า 10 ปี และ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

อายุมากกว่า 10 ปี พบว่าประชากรที่มีอายุต่ำกว่า 10 ปี ในปี พ.ศ.2548 มี 1,450,123 คน คิดเป็นร้อยละ 25.8 น้อยกว่าจำนวนประชากรในเกณฑ์อายุเดียวกันในปี พ.ศ.2538 ร้อยละ 1.53 ส่วนประชากรที่มีอายุ 10 ปีขึ้นไปใน พ.ศ.2548 มีจำนวน 4,171,199 คน หรือร้อยละ 74.2 เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2538 ร้อยละ 32.11

จากรูปที่ 4.1 จำนวนประชากรที่มีอายุ 10 ขึ้นไปนั้นสามารถเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าผู้ที่อยู่ในเกณฑ์อายุทำงาน ซึ่งในการสำรวจปี พ.ศ.2548 มีจำนวน 4,171,199 คน คิดเป็นร้อยละ 74.2 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ในจำนวนนี้สามารถจำแนกเป็นผู้ที่เคลื่อนไหวเศรษฐกิจหรือเรียกว่าผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน จำนวน 2,776,712 คน คิดเป็นร้อยละ 66.6 ของผู้ที่อยู่ในเกณฑ์อายุทำงาน โดยเป็นผู้มีงานทำจำนวน 2,738,893 คน คิดเป็นร้อยละ 98.6 ของจำนวนกำลังแรงงาน และเป็นผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานแต่ว่างงานจำนวน 37,820 คน คิดร้อยละ 1.4 ส่วนประชากรที่มีอายุ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 1,351,696 คน หรือร้อยละ 32.4 เป็นผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมในกำลังแรงงาน ซึ่งได้แก่ นักเรียน ผู้ที่ทำงานบ้าน คนชรา เจ็บป่วย และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 69.8 ร้อยละ 13.6 และร้อยละ 16.6 ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่าจากประชากรจำนวน 5,621,982 คน จะมีงานทำ 2,738,893 คนหรือผู้มีงานทำคิดเป็นร้อยละ 48.72 ของประชากรทั้งหมด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

รูปที่ 4.1 โครงสร้างกำลังแรงงานในสปป.ลาว พ.ศ.2548

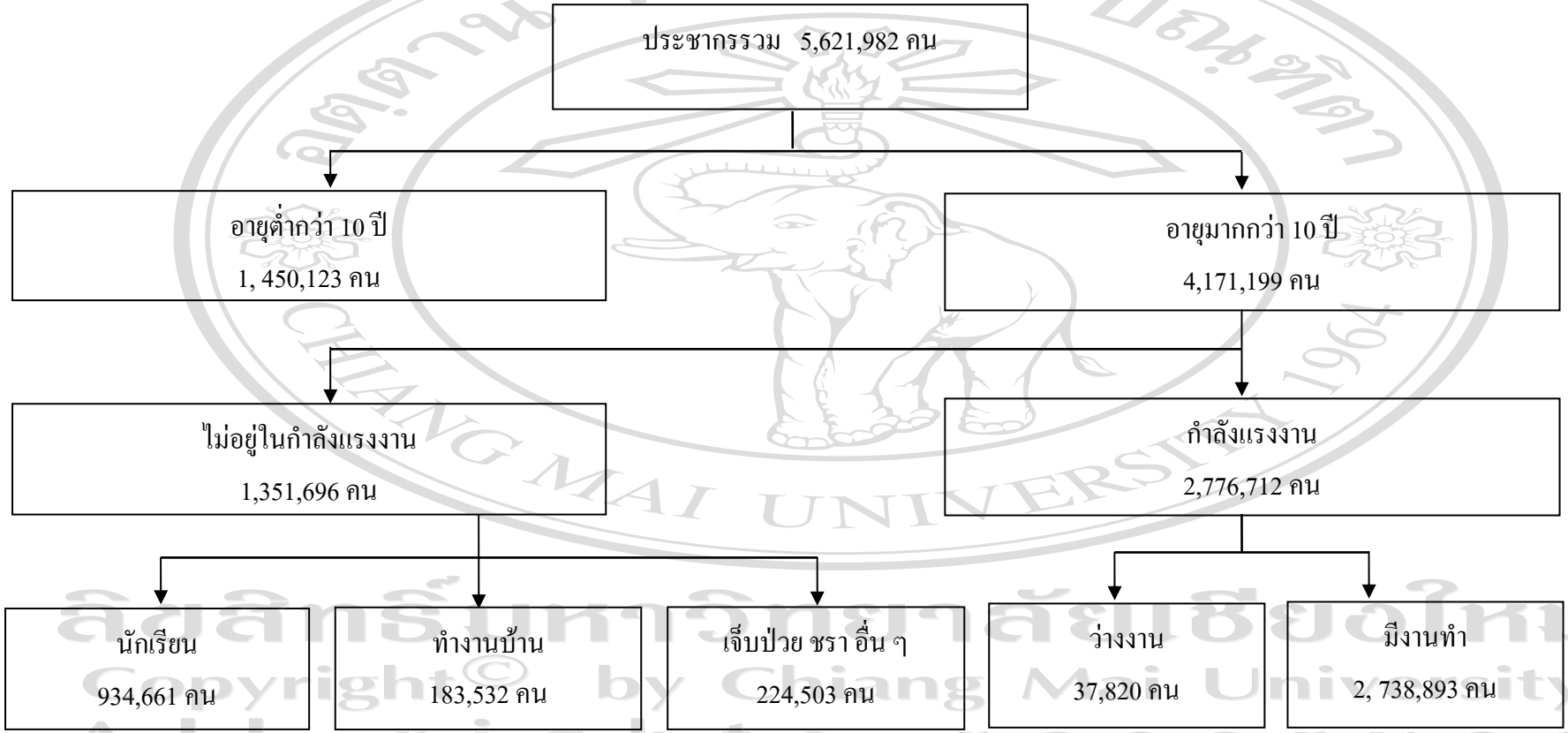

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

4.1.2 สภาวะการทำงาน

การวิเคราะห์ภาวะการมีงานทำของประชากรของ สปป. ลาว จะสามารถทราบได้ถึงโครงสร้างทางด้านเศรษฐกิจ การแจกแจงของกำลังแรงงานตามสาขาอาชีพต่าง ๆ จากผลการสำรวจประชากรใน พ.ศ.2548 นั้น พบว่าประชากรที่มีอายุ 10 ปีขึ้นไป และเข้าร่วมกำลังแรงงานนั้นได้แบ่งการมีงานทำตามแต่ละอาชีพ และสภาพการทำงาน ซึ่งการมีงานทำของประชากรของ สปป. ลาวได้จำแนกออกเป็นสองส่วนคือ ทำงานในระบบ (Formal Sector) และทำงานนอกระบบ (Informal Sector) ประชากรที่ทำงานในระบบได้แก่ ผู้ที่ทำงานในรัฐบาล ทำงานในรัฐหุ้นส่วนเอกชน ทำงานในเอกชน และทำงานในรัฐวิสาหกิจ ส่วนการทำงานของประชากรที่ทำงานนอกระบบได้แก่ ผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระไม่เป็นลูกจ้างใคร เป็นผู้ที่ทำงานให้กับตนเอง ทำงานให้กับครอบครัวโดยที่ไม่มีค่าจ้าง

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ประชากรจำนวน 1,260,671 คน หรือร้อยละ 46.03 จากจำนวนกำลังแรงงานทั้งหมดที่มีงานทำ จำนวน 2,738,893 คน ยังคงทำงานให้แก่ครอบครัวโดยไม่ได้รับค่าจ้าง (Unpaid family workers) และยังพบว่า ประชากรลาวประกอบอาชีพอิสระไม่เป็นลูกจ้าง และนายจ้างของใครเป็นแรงงานที่ทำงานนอกระบบ (Informal Sector) มีจำนวน 1,149,906 คน หรือร้อยละ 41.98 ซึ่งกลุ่มแรงงานทั้งสองประเภทนี้สามารถเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าทำงานให้กับตนเอง (Self employed) มีประสิทธิภาพในการทำงานต่ำ เทคนิคในการประกอบอาชีพค่อนข้างจำกัด ส่วนผู้ที่ทำงานในระบบ (Formal Sector) คือผู้ที่ทำงานเป็นลูกจ้าง มีค่าแรงในสถานประกอบการ เช่น ทำงานในรัฐหุ้นส่วนเอกชน ทำงานในรัฐวิสาหกิจ และทำงานในเอกชนนั้นมีจำนวนน้อยกว่าแรงงานที่ทำงานนอกระบบ ซึ่งรวมแล้วมีประมาณ 152,718 คน หรือร้อยละ 5.58 ของผู้มีงานทำทั้งหมด ส่วนในเรื่องของการมีงานทำโดยพิจารณาตามเพศพบว่า ผู้หญิงที่ทำงานในระบบ หรือทำงานโดยได้รับค่าจ้างทั้งในภาครัฐ และในสถานประกอบการมีจำนวนน้อยกว่าผู้ชาย เช่น ทำงานในหน่วยงานของรัฐเพียงร้อยละ 3.80 ทำงานกับธุรกิจที่มีการร่วมทุนระหว่างรัฐและเอกชน ธุรกิจเอกชน และ รัฐวิสาหกิจ มีร้อยละ 0.27 ร้อยละ 3.54 และร้อยละ 0.38 ตามลำดับ และผู้หญิงที่เป็นนายจ้างมีเพียงร้อยละ 0.16 ทำงานให้กับตัวเองร้อยละ 26.76 ส่วนผู้หญิงที่ทำงานให้ครอบครัวโดยไม่ได้ค่าจ้างนั้นมีมากกว่าผู้ชายร้อยละ 65.09

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.1 การมีงานทำของกำลังแรงงานจำแนกตามสภาพการจ้างงาน พ.ศ.2548

สภาพการจ้างงาน	จำนวนรวม	ชาย	หญิง
แรงงานในระบบบ (Formal sector)	**321,106**	**211,154**	**109,952**
	(11.73)	**(15.48)**	**(8.00)**
แรงงานที่มีค่าจ้าง (รัฐบาล)	168,388	116,188	52,200
	(6.15)	(8.52)	(3.80)
แรงงานที่มีค่าจ้าง (การร่วมทุน)	11,446	7,669	3,777
	(0.42)	(0.56)	(0.27)
แรงงานที่มีค่าจ้าง (เอกชน)	121,786	73,072	48,714
	(4.45)	(5.36)	(3.54)
แรงงานที่มีค่าจ้าง (รัฐวิสาหกิจ)	19,486	14,225	5,261
	(0.71)	(1.04)	(0.38)
แรงงานนอกระบบ (Informal sector)	**2,417,787**	**1,152,506**	**1,265,281**
	(88.27)	**(84.52)**	**(92.00)**
นายจ้าง	7,210	4,975	2,235
	(0.26)	(0.36)	(0.16)
ทำงานให้ตัวเอง	1,149,906	781,936	367,970
	(41.98)	(57.35)	(26.76)
ทำงานให้ครอบครัว (ไม่มีค่าจ้าง)	1,260,671	365,595	895,076
	(46.03)	(26.81)	(65.09)
รวม	**2,738,893**	**1,363,660**	**1,375,233**
	(100)	**(100)**	**(100)**

ที่มา: คณะกรรมการแผนการและการลงทุน ศูนย์สถิติแห่งชาติ (2549)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บแสดงค่าร้อยละ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

จากตารางที่ 4.2 สามารถแยกตามสถานภาพของการมีงานทำของประชากรได้ดังนี้ ทำงานให้รัฐบาล 168,388 คน เพิ่มจากปี พ.ศ.2538 จำนวน 37,888 คน คิดเป็นร้อยละ 29.03 ทำงานในรัฐวิสาหกิจหุ้นส่วน 11,446 คน ลดลงจากปี พ.ศ.2538 จำนวน 7,554 คน คิดเป็นส่วนลดร้อยละ 39.76 ทำงานให้ภาคเอกชน 121,786 คน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2538 จำนวน 70,086 คน

คิดเป็นร้อยละ 135.56 ทำงานในรัฐวิสาหกิจ 19,486 คน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2538 จำนวน 11,486 คน คิดเป็นร้อยละ 143.58

จากตัวเลขที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าแรงงานที่ทำงานในระบบ (Formal sector) ภาคเอกชน นั้นมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นมากกว่าแรงงานที่ทำงานในภาครัฐหุ้นส่วนเอกชนและภาครัฐวิสาหกิจ จำนวนตัวเลขรวมตามสถานภาพของการมีงานทำของแรงงานในระบบมีทั้งสิ้น 321,106 คน ในปี พ.ศ.2548 คิดเป็นร้อยละ 11.73 เป็นการทำงานที่ได้รับค่าแรงงานหรือเงินเดือน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2538 จำนวน 111,900 คน จากตัวเลขดังกล่าวแสดงว่าใน 10 ปีที่ผ่านมา สปป.ลาว สามารถสร้างตำแหน่งงานในภาคธุรกิจ การผลิต และบริการได้ 111,900 ตำแหน่งงาน คิดเป็นร้อยละ 53.49

สำหรับผู้ที่เป็นผู้ประกอบการหรือนายจ้างมีจำนวน 7,210 คน หรือร้อยละ 0.26 เพิ่มจากปี พ.ศ.2538 จำนวน 1,810 คน คิดเป็นร้อยละ 33.52 ประชากรลาวที่มีงานทำส่วนมากยังเป็นผู้ที่ทำงานให้กับตนเองไม่ได้ว่าจ้างผู้อื่น ซึ่งยังมีจำนวนถึง 1,149,906 คน แต่ก็ลดลงจากปี พ.ศ.2538 จำนวน 76,594 คน คิดเป็นอัตราส่วนลดร้อยละ 6.24 สำหรับผู้ที่ทำงานให้กับครอบครัวที่ไม่มีเงินเดือนมีจำนวนถึง 1,260,671 คน หรือร้อยละ 46.03 เพิ่มจากปี พ.ศ.2538 ถึง 535,571 คน คิดเป็นร้อยละ 73.86 แสดงให้เห็นว่าแรงงานนอกระบบที่ทำงานให้กับครอบครัวโดยที่ไม่ได้รับค่าจ้างมีอัตราการเพิ่มขึ้นมากกว่าแรงงานที่ทำงานนอกระบบอื่น ๆ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบการมีงานทำจำแนกตามสภาพการจ้างงาน พ.ศ.2538- 2548

สภาพการจ้างงาน	จำนวนแรงงาน (คน)		อัตราการเพิ่มเปรียบเทียบระหว่าง พ.ศ.2538 และ 2548
	พ.ศ.2538	พ.ศ.2548	
แรงงานในระบบบ (Formal sector)	**209,200**	**321,106**	
	(9.66)	**(11.73)**	**(53.49)**
รัฐบาล	130,500	168,388	
	(6.02)	(6.15)	(29.03)
รัฐหุ้นส่วนเอกชน	19,000	11,446	
	(0.88)	(0.42)	(-39.76)
เอกชน	51,700	121,786	
	(2.39)	(4.45)	(135.56)
รัฐวิสาหกิจ	8,000	19,486	
	(0.37)	(0.71)	(143.58)
แรงงานนอกระบบ (Informal sector)	**1,957,000**	**2,417,787**	
	(90.34)	**(88.27)**	**(23.55)**
นายจ้าง	5,400	7,210	
	(0.25)	(0.26)	(33.52)
ทำงานให้กับตนเอง	1,226,500	1,149,906	
	(56.62)	(41.98)	(-6.24)
ทำงานให้กับครอบครัว	725,100	1,260,671	
(โดยไม่ได้รับค่าจ้าง)	(33.47)	(46.03)	(73.86)
รวม	**2,166,200**	**2,738,893**	
	(100.00)	**(100.00)**	**(26.44)**

ที่มา: จากการศึกษา

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บแสดงค่าร้อยละ

ในส่วนของการจ้างงานในโรงงานอุตสาหกรรมของ สปป.ลาว สามารถจำแนกการจ้างงานตามขนาดของโรงงาน คือโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก โรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลาง และ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

โรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ซึ่งโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กจะมีการว่าจ้างแรงงานตั้งแต่จำนวน 10 ถึง 50 คน และโรงงานขนาดกลางจะมีการว่าจ้างแรงงานไม่เกิน 200 คน ส่วนโรงงานขนาดใหญ่มีการว่าจ้างแรงงานมากกว่า 200 คน

จากตารางที่ 4.3 สามารถพิจารณาได้ว่าตำแหน่งงานในระบบเศรษฐกิจยังไม่สามารถรองรับการขยายตัวของกำลังแรงงานได้ ซึ่งเห็นได้จากจำนวนโรงงานที่มีอยู่ในทั่วประเทศ และจะเห็นได้จากการกระจุกตัวของการมีงานทำที่มีอยู่ในภาคกลางเป็นส่วนใหญ่ คือจำนวนโรงงานในภาคกลาง ปี พ.ศ.2547 และ พ.ศ.2548 มีจำนวน 12,816 แห่ง และ13,446 แห่งหรือร้อยละ 48.92 และร้อยละ 56.63 ของจำนวนโรงงานทั้งหมดตามลำดับ และมีจำนวนแรงงาน หรือลูกจ้างที่ทำงานจำนวน 63,747 คน และ 70,222 คน หรือร้อยละ 61.88 และร้อยละ 67.57 ของจำนวนลูกจ้างทั้งหมดตามลำดับ เหตุผลก็คือว่า ภาคกลาง ซึ่งรวมทั้งกำแพงนครเวียงจันทน์ เป็นภาคที่ได้รับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจมากกว่าภาคอื่น ๆ ส่วนภาคเหนือจะสังเกตได้ว่ามีจำนวนโรงงานลดลงจากปี พ.ศ.2547 ที่จำนวน 8,121 แห่ง หรือร้อยละ 30.99 ลดลงมาที่จำนวน 4,772 แห่ง หรือร้อยละ 20.09ในปี พ.ศ.2548 ทั้งนี้สาเหตุหลักของการลดลงของโรงงานนั้นอาจมีส่วนมาจากการที่ภูมิภาคทางเหนือมีภูเขาเป็นส่วนใหญ่ทำให้การขนส่งสินค้าลำบากจึงทำให้โรงงานจำนวนหนึ่งปิดกิจการลง และเคลื่อนย้ายกิจการมาลงทุนทางภาคกลางแทน

ตารางที่ 4.3 จำนวนแรงงาน และจำนวนโรงงานจำแนกตามภูมิภาคของ สปป.ลาว

ภาค	จำนวนโรงงาน (แห่ง)		จำนวนลูกจ้าง (คน)	
	พ.ศ.2547	**พ.ศ.2548**	**พ.ศ.2547**	**พ.ศ.2548**
เหนือ	8,121 (30.99)	4,772 (20.09)	21,077 (20.46)	13,553 (13.04)
กลาง	12,816 (48.92)	13,446 (56.63)	63,747 (61.88)	70,222 (67.57)
ใต้	5,263 (20.09)	5,527 (23.28)	18,197 (17.66)	20,157 (19.39)
รวม	**26,200 (100.0)**	**23,745 (100.0)**	**103,021 (100.0)**	**103,932 (100.0)**

ที่มา: กระทรวงอุตสาหกรรม สปป.ลาว (2550)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บคือค่าร้อยละ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

จากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นว่า จำนวนโรงงานที่เพิ่มขึ้นจะเป็นการเพิ่มขึ้นของโรงงานขนาดกลางซึ่งเป็นขนาดที่มีความต้องการแรงงานจำนวนไม่มาก คือตั้งแต่ 51 ถึง 200 คนต่อโรงงานเท่านั้น ส่วนโรงงานขนาดเล็กและโรงงานขนาดใหญ่มีจำนวนลดลงในปี พ.ศ.2548 จากการศึกษาพบว่าโรงงานขนาดเล็กในปี พ.ศ.2546 มีจำนวน 24,677 แห่ง และโรงงานขนาดใหญ่มีจำนวน 119 แห่ง เพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 25,082 แห่ง และ 207 แห่ง ตามลำดับในปี พ.ศ.2547 แต่มีแนวโน้มลดลงในปี พ.ศ.2548 เป็นจำนวน 22,828 แห่งของโรงงานขนาดเล็ก และ 142 แห่งของโรงงานขนาดใหญ่

ตารางที่ 4.4 ขนาดของโรงงานจำแนกตามภูมิภาค

ภาค	ปี พ.ศ.2546			ปี พ.ศ.2547			ปี พ.ศ.2548		
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	ใหญ่	กลาง	เล็ก	ใหญ่	กลาง	เล็ก
เหนือ	4	99	8,262	10	121	7,990	9	134	4,629
กลาง	101	450	11,812	172	508	11,936	114	560	12,772
ใต้	14	60	4,603	25	82	5,156	19	81	5,427
รวม	**119**	**609**	**24,677**	**207**	**711**	**25,082**	**142**	**775**	**22,828**

ที่มา: กระทรวงอุตสาหกรรม สปป. ลาว (2551)

4.1.3 ระดับการศึกษาของกำลังแรงงานผู้ที่มีงานทำ

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญของความสำเร็จในการพัฒนาและนำประเทศไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมที่ทันสมัย ในหลายปีที่ผ่านมา สปป.ลาวได้มีการปรับปรุงคุณภาพของการศึกษาพร้อมทั้งพัฒนาระบบการศึกษาในประเทศให้มีคุณภาพมากขึ้น โดยระบบการศึกษาของ สปป.ลาวได้แบ่งออกเป็น ประถมศึกษาใช้เวลาในการศึกษา 5 ปี มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายใช้เวลาในการศึกษาระดับละ 3 ปี และมหาวิทยาลัย ใช้เวลาในการศึกษา 4-5 ปี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสาขาวิชาที่เรียน นอกจากนั้นแล้วยังมีการศึกษาสายอาชีพที่เรียกว่าอาชีวะศึกษา ใช้เวลาในการศึกษา 3 ปี โดยเด็กที่จะสามารถเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานแล้วจะต้องมีอายุครบ 7 ปีบริบูรณ์

จากการศึกษาในตารางที่ 4.5 พบว่าจำนวนกำลังแรงงานที่ไม่ได้รับการศึกษาในปี พ.ศ.2538 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ.2548 มีจำนวนที่ลดลงจากจำนวนร้อยละ 80.5 ลดลงเป็นจำนวนร้อยละ 78.7 และจำนวนแรงงานที่ไม่จบชั้นประถมศึกษาลดลงอย่างมาก ส่วนจำนวนกำลังแรงที่จบชั้นประถมศึกษาเพิ่มมากขึ้นจากจำนวนร้อยละ 62.1 ในปี พ.ศ.2538 มาเป็นจำนวนร้อยละ 63.7 ในปี

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

พ.ศ.2548 ซึ่งแสดงว่ากำลังแรงงานได้รับโอกาสทางการศึกษามากขึ้น และเป็นที่น่าสังเกตอีกประการหนึ่งว่า กำลังแรงงานได้มีการศึกษาในระดับที่เป็นวิชาชีพมากขึ้นทั้งชั้นต้น ชั้นกลาง และชั้นสูงหรือสูงกว่าชั้นสูง ซึ่งระดับการศึกษาในระดับนี้ในการสำรวจประชากร พ.ศ.2538 มีเพียง 73,193 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 ของกำลังแรงงาน แต่ในปี พ.ศ.2548 เพิ่มขึ้นเป็น 219,487 คน คิดเป็นร้อยละ 7.9 ของกำลังแรงงาน อย่างไรก็ตาม การแสดงให้เห็นในตัวเลขจากการสำรวจทั้งสองครั้งนั้นยังพบว่าผู้หญิงมีโอกาสที่จะได้เรียนในระดับสูงน้อยกว่าผู้ชาย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.5 ระดับการศึกษา กำลังแรงงาน และว่างงานของผู้ที่มีอายุในเกณฑ์ทำงาน

ระดับการศึกษา	ปี พ.ศ.2538				ปี พ.ศ.2548			
	ประชากร (คน)	กำลังแรงงาน	มีงานทำ	ว่างงาน	ประชากร (คน)	กำลังแรงงาน	มีงานทำ	ว่างงาน
ไม่ได้รับการศึกษา	1,187,919	956,275	937,268	19,007	917,958	722,433	717,843	4,590
	(100)	(80.5)	(78.9)	(1.6)	(100)	(78.7)	(78.2)	(0.5)
ประถมศึกษา	1,391,156	863,908	848,605	15,303	1,872,872	119,302	118,178	1,124
	(100)	(62.1)	(61.0)	(1.1)	(100)	(63.7)	(63.1)	(0.6)
มัธยมศึกษาตอนต้น	350,635	234,925	225,107	9,818	654,762	391,548	383,691	7,857
	(100)	(67.0)	(64.2)	(2.8)	(100)	(59.8)	(58.6)	(1.2)
มัธยมศึกษาตอนปลาย	139,336	89,036	80,815	8,221	389,557	196,337	188,156	8,181
	(100)	(63.9)	(58.0)	(5.9)	(100)	(50.4)	(48.3)	(2.1)
ระดับชั้นสูง/ มหาวิทยาลัย	20,145	17,728	16,962	766	47,202	40,735	39,602	1,133
	(100)	(88.0)	(84.2)	(3.8)	(100)	(86.3)	(83.9)	(2.4)

ที่มา: ศูนย์สถิติแห่งชาติ (2549)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บคือค่าร้อยละ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

4.2 การเคลื่อนย้ายแรงงาน

จากการศึกษาเห็นว่าในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2538 - 2548) การอพยพของพลเมืองลาวโดยรวม โดยเฉพาะที่เป็นแรงงานมีจำนวนไม่น้อย เป็นการเคลื่อนย้ายของคนหนุ่มสาวในชนบทของจังหวัดต่าง ๆ ของ สปป.ลาวเข้าสู่ตลาดแรงงานอุตสาหกรรมในเมืองใหญ่ในภาคธุรกิจ การผลิตและบริการทั้งในระบบและนอกระบบ ซึ่งรูปแบบในการเคลื่อนย้ายมีทั้งการเคลื่อนย้ายภายในประเทศและออกไปสู่ต่างประเทศทั้งถูกต้องและไม่ถูกต้องตามกฎหมาย และในขณะเดียวกันก็มีคนต่างประเทศเคลื่อนย้ายเข้ามาหางานทำอยู่ใน สปป.ลาวจำนวนไม่น้อยเช่นกัน สาเหตุหลักๆ ของการเคลื่อนย้าย คือผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัฒน์ ความไม่เท่าเทียมกันในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งภายในและนอกประเทศ ความไม่สมดุลของการขยายตัวด้านประชากร ความด้อยโอกาสทางการศึกษา ความต้องการของตลาดแรงงานและการหางานทำ เครือข่ายของการจ้างงานที่ผิดกฎหมาย และภัยธรรมชาติที่คุกคาม เป็นต้น ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

4.2.1 แรงงานลาวที่เคลื่อนย้ายภายในประเทศ

ในช่วงระยะเวลา 10 ที่ผ่านมา (พ.ศ.2538-2548) การเคลื่อนย้ายเข้าสู่ตัวเมืองใหญ่ของพลเมืองลาวมีสูงโดยเฉพาะสู่นครหลวงเวียงจันทน์ซึ่งเป็นศูนย์กลางที่สำคัญของประเทศ ในจำนวนประชากรที่เคลื่อนย้ายเข้ามาสามารถสรุปได้ว่าจังหวัดที่ย้ายเข้าสู่นครหลวงเวียงจันทน์มากที่สุดคือจังหวัดหัวพัน รองลงมาคือจังหวัดเวียงจันทน์ เชียงขวาง หลวงพระบาง จำปาสัก สะหวันนะเขต และจังหวัดพงสาลี ตามลำดับ ถ้าแยกเป็นภาค ภาคเหนือ ย้ายเข้าสู่นครหลวงเวียงจันทน์มากที่สุดประมาณร้อยละ 54 ภาคกลางร้อยละ 29 และภาคใต้ร้อยละ17 จากจำนวนที่ย้ายเข้ามาทั้งหมด 72,800 คน ผู้ที่เคลื่อนย้ายเข้าสู่ตัวเมืองโดยส่วนมากเป็นแรงงานที่อยู่ในวัยหนุ่มสาว (ศูนย์สถิติแห่งชาติ, 2548: 24)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.6 แรงงานลาวที่เคลื่อนย้ายภายในประเทศในระยะ 10 ปี (พ.ศ.2538-2548)

ภาค	ระยะ 10 ปี (พ.ศ.2538-2548)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ภาคเหนือ	39,312	54
ภาคกลาง	21,112	29
ภาคใต้	12,376	17
รวม	**72,800**	**100**

ที่มา: ศูนย์สถิติแห่งชาติ (2549)

4.2.2 แรงงานลาวที่เคลื่อนย้ายไปต่างประเทศ

แรงงานลาวจำนวนไม่น้อยลักลอบไปหางานทำยังต่างประเทศที่ใกล้เคียงแบบไม่ถูกต้องตามกฎหมาย จากข้อมูลของกรมแรงงาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมของ สปป.ลาว (กรมแรงงาน, 2550) แสดงให้เห็นว่าในปี พ.ศ.2547-2548 แรงงานจาก 15 จังหวัด ที่ลักลอบไปทำงานแบบไม่ถูกต้องตามกฎหมายอยู่ในประเทศไทยมีจำนวนถึง 56, 644 คน ในจำนวนนั้น 29,162 คน หรือร้อยละ 51.5 เป็นผู้หญิงที่อยู่ในช่วงอายุวัยหนุ่มสาว จังหวัดที่แรงงานลักลอบออกไปทำงานแบบไม่ถูกต้องตามกฎหมายมากที่สุดได้แก่จังหวัดสะหวันนะเขต รองลงมาคือจังหวัดจำปาสัก จังหวัดสาละวันและจังหวัดไชยะบูลี ตามลำดับ (ตัวเลขดังกล่าวอาจไม่ตรงกับตัวเลขของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของฝ่ายไทย)

ตารางที่ 4.7 จำนวนแรงงานลาวที่ทำงานอยู่ต่างประเทศแบบไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

แรงงาน	ปี พ.ศ.2547-2548		
	จำนวน	หญิง	ชาย
แรงงานจาก 15 จังหวัดของ สปป.ลาว ที่ทำงานอยู่ต่างประเทศแบบไม่ถูกต้องตามกฎหมาย	56,644 (100.00)	29,162 (56.48)	27,482 (48.52)

ที่มา: กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมของ สปป.ลาว (2550)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บคือค่าร้อยละ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ปัจจุบันความสัมพันธ์ในด้านแรงงานกับต่างประเทศยังไม่มีการขยายตัวมาก โดยเฉพาะในด้านการหาตลาดให้แรงงานลาว ซึ่งปัจจุบันเป็นเพียงผู้รับข้อเสนอเท่านั้น แต่ยังไม่เป็นผู้เสนอ หมายความว่า แรงงานที่ได้ไปทำงานอยู่ต่างประเทศจำนวนหนึ่งในปัจจุบันสืบเนื่องมาจากการเสนอความต้องการอยากได้แรงงานลาวจากต่างประเทศ ไม่ใช่ฝ่ายลาวนำเอาข้อเสนอที่อยากส่งแรงงานลาวไปทำงานยังต่างประเทศ ดังนั้นการแก้ปัญหาให้กับแรงงานที่ลักลอบออกไปทำงานแบบผิดกฎหมาย คือการหาตลาดแรงงานในต่างประเทศ เพื่อส่งออกแรงงานลาวซึ่งจะเป็นการลดปัญหาดังกล่าว

4.2.3 แรงงานต่างประเทศที่เคลื่อนย้ายเข้ามา สปป.ลาว

การลักลอบเข้ามาแสวงหางานทำของแรงงานต่างประเทศใน สปป.ลาวก็มีจำนวนไม่น้อยเช่นกันกับแรงงานลาวที่ออกไปหางานทำที่ต่างประเทศ แต่ไม่มีจำนวนตัวเลขชัดเจนของแรงงานต่างประเทศที่เข้ามาทำงานแบบไม่ถูกต้องตามกฎหมายจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับรูปแบบการเข้ามาของแรงงานต่างประเทศดังกล่าวเป็นการลักลอบเข้ามาตามแนวชายแดนเป็นส่วนใหญ่ และเป็นการแอบแฝงเข้ามากับการท่องเที่ยว เยี่ยมเยียน โดยที่อายุการเยี่ยมเยียนหมดอายุแล้วไม่กลับคืนประเทศแต่จะหางานทำแทน

อีกประเด็นที่แรงงานต่างประเทศมีการเคลื่อนย้ายเข้ามาทำงานใน สปป.ลาวอันเนื่องมาจากโครงการใหญ่ ๆ มีความต้องการแรงงานที่มีฝีมือ แต่แรงงานลาวไม่สามารถตอบสนองได้เพราะแรงงานลาวส่วนมากเป็นแรงงานในภาคการเกษตร เป็นแรงงานตามฤดูกาลที่มีการเข้าออกไม่ปกติ ความสามารถของแรงงานลาวในการปฏิบัติงานในภาคอุตสาหกรรมยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ดังนั้นรัฐบาลลาวจึงจำเป็นต้องอนุญาตให้มีการใช้แรงงานจากต่างประเทศไปร่วมกับแรงงานลาว โดยที่แรงงานต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาทำงานอยู่ สปป.ลาวต้องจำกัดด้านเวลา สถานที่ทำงาน และตำแหน่งงานที่ทำอย่างละเอียดพร้อมทั้งจำเป็นต้องมีการถ่ายทอดบทเรียน เทคนิคและประสบการณ์ให้แก่แรงงานลาวเพื่อที่สามารถทดแทนได้ในเวลาที่แรงงานต่างประเทศหมดอายุการทำงานใน สปป.ลาว

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

4.3 ภาวการณ์ว่างงาน

ผลการสำรวจประชากรปี พ.ศ.2548 ทำให้เห็นว่าประชากรลาวว่างงานอยู่จำนวน 37,820 คน หรือร้อยละ 1.4 ของประชากรที่ทำงานในภาคเศรษฐกิจ ทั้งเพศหญิงและเพศชายมีอัตราการว่างงานในระดับเดียวกัน เขตตัวเมืองจะมีอัตราการว่างงานประมาณร้อยละ 2.2 และในเขตชนบท

โดยรวมว่างงานอยู่ระหว่างร้อยละ 0.3 ถึงร้อยละ 0.4 เท่านั้น ซึ่งลดลงจากการสำรวจในปี พ.ศ.2538 ที่อัตราการว่างงานมีถึงร้อยละ 2.4 หญิงและชายมีอัตราการว่างงานไม่แตกต่างกัน ในเขตเมืองว่างงานประมาณร้อยละ 4.5 และชนบทร้อยละ 1.1

ตัวเลขจากตารางที่ 4.8 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มอายุที่มีจำนวนประชากรที่ว่างงานมากที่สุดได้แก่ช่วงอายุระหว่าง 20-29 ปี คิดเป็นร้อยละ 1.7 รองลงมาได้แก่ประชากรในช่วงอายุระหว่าง 14-19 ปี และช่วงอายุมากกว่า 30-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 1.1 และร้อยละ 0.6 ตามลำดับ และส่วนกลุ่มอายุของประชากรที่มีอัตราการว่างงานน้อยจะสังเกตเห็นว่าอยู่ในช่วงกลุ่มประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปี ขึ้นไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.8 แสดงกำลังแรงงานและการว่างงานจำแนกตามกลุ่มอายุ ปี พ.ศ.2548

กลุ่มแรงงาน	กลุ่มอายุ (ปี)							รวม
	14-19	**20-29**	**30-39**	**40-49**	**50-59**	**60-69**	**70+**	
กำลังแรงงานที่มีงานทำ	484,065	819,931	643,826	455,795	235,784	78,749	20,620	2,738,770
	(34.2)	(86.8)	(93.3)	(92.5)	(77.0)	(42.7)	(14.9)	(65.7)
กำลังแรงงานที่ว่างงาน	14,312	15,976	4,169	1,746	919	369	415	37,906
	(1.1)	(1.7)	(0.6)	(0.4)	(0.3)	(0.2)	(0.3)	(0.9)
ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน	895,766	100,924	37,278	32,535	67,642	103,616	114,894	1,532,655
	(63.33)	(10.7)	(5.4)	(6.5)	(22.1)	(56.1)	(83.1)	(32.4)
ไม่ระบุ	20,282	8,075	4,499	2,958	1,966	1,820	2,268	41,868
	(1.4)	(0.9)	(0.7)	(0.6)	(0.6)	(1.0)	(1.7)	(1.0)
รวม	**1,414,425**	**944,906**	**689,772**	**493,034**	**306,311**	**184,554**	**138,197**	**4,171,199**
	(100)	**(100)**	**(100)**	**(100)**	**(100)**	**(100)**	**(100)**	**(100)**

ที่มา: จากการศึกษา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

จำนวนการว่างงานนี้เทียบกับจำนวนประชากรที่มีอายุมากกว่า10 ปี (working age population) ถ้าพิจารณาตามระดับการศึกษาของผู้ที่ว่างงานแล้วจะพบว่า ผู้ว่างงานที่ไม่ได้รับการศึกษามีร้อยละ 0.5 ว่างงานระดับประถมศึกษาอยู่ที่ร้อยละ 0.6 ของประชากรที่มีงานทำ ส่วนประชากรว่างงานระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) ระดับชั้นสูง (Institute) และมหาวิทยาลัย (University) มีร้อยละ 1.2 ร้อยละ 2.1 และร้อยละ 2.4 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 แสดงการว่างงานของประชากรตามระดับการศึกษา

(หน่วย: ร้อยละ)

ระดับการศึกษา	กำลังแรงงาน		ไม่อยู่ใน	ไม่ระบุ	รวม
	มีงานทำ	ว่างงาน	กำลังแรงงาน		
ไม่ได้รับการศึกษา	78.2	0.5	20.1	1.2	100.00
ประถมศึกษา	63.1	0.6	35.4	0.9	100.00
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3)	58.6	1.2	39.4	0.8	100.00
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6)	48.3	2.1	48.7	0.9	100.00
ระดับชั้นสูงและมหาวิทยาลัย	83.9	2.4	12.9	0.8	100.00

ที่มา: ศูนย์สถิติแห่ง สปป.ลาว (2549)

4.3.1 สาเหตุที่ก่อให้เกิดการว่างงานใน สปป.ลาว

การว่างงานใน สปป.ลาว (กรมแรงงาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม, 2550) สามารถสรุปได้ดังนี้

1) การวางแผนกำลังคนยังไม่เหมาะสมกับความต้องการของตลาดแรงงาน

2) คุณภาพของกำลังแรงงานยังถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ ยังขาดทักษะในการทำงาน เนื่องจากเป็นแรงงานที่มาจากภาคการเกษตร

3) ขาดระบบข้อมูลข่าวสาร ที่จำเป็นสำหรับตลาดแรงงาน

4) ความแตกต่างกันระหว่างตัวเมืองกับชนบทในด้านการสร้างงาน และการจ้างงาน

5) การสร้างตำแหน่งงานใหม่ ๆ ให้กับประชากรที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปียังทำไม่ได้เท่าที่ควร เนื่องจากโรงงานที่เพิ่มขึ้นมาเป็นโรงงานขนาดเล็ก และขนาดกลางเป็นจำนวนมาก และตั้งอยู่ตามตัวเมืองใหญ่ การลงทุนจากต่างประเทศ ส่วนมากจะเป็นโครงการที่มีการใช้เทคโนโลยีสูง มีระยะในการลงทุนเพียงสั้น ๆ เช่นการก่อสร้างเขื่อนไฟฟ้าขนาดใหญ่และโครงการการสำรวจทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

4.3.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาการว่างงานของ สปป.ลาว

ปัญหาการว่างงานใน สปป.ลาว ที่น่าเป็นห่วงนั้นก็คือปัญหาการว่างงานตามฤดูกาลที่ไม่ได้มีการกล่าวถึงในการสำรวจครั้งนี้ นอกจากนี้ระบบการจัดหางานของประเทศก็ยังไม่ได้รับการเอาใจใส่เท่าที่ควร ดังนั้นแนวทางในการแก้ไขที่ต้องให้ความสำคัญคือ

1) การแนะแนวอาชีพ และการฝึกอบรมวิชาชีพ จะต้องได้รับความเอาใจใส่ให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งในประเด็นนี้รัฐบาลของ สปป.ลาวได้มีการร่วมมือกับสาธารณรัฐเกาหลีในการสร้างศูนย์ส่งเสริมการมีงานทำและพัฒนาฝีมือแรงงาน นอกจากนั้นรัฐบาลของ สปป.ลาวได้สร้างศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพประจำแต่ละภาคของประเทศขึ้นเพื่อเป็นสถานที่ให้แรงงานได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพ

2) สร้างระบบการจัดหางานที่มีประสิทธิภาพเพื่อช่วยแรงงานในการหางานทำ

3) ให้มีระบบข้อมูลข่าวสารตลาดแรงงานครบวงจรเพื่อช่วยติดตามการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานทั้งภายในและต่างประเทศ

4) สร้างทัศนคติที่ดีของประชาชนต่อการประกอบอาชีพต่างๆ

5) จำกัดการนำเข้าแรงงานจากต่างประเทศ และพัฒนาแรงงานลาวให้มีฝีมือ

4.4 ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับตลาดแรงงาน

ตลาดแรงงานลาวยังขาดการจัดการข้อมูลอย่างมีระบบ ไม่ว่าจะเป็นการสำรวจในประเทศและระดับต่างๆ การติดตามบันทึก การรายงานจากภาคส่วนที่ต้องการและสนองแรงงานล้วนแล้วแต่ขาดความต่อเนื่องและไม่ได้เคลื่อนไหวอย่างจริงจัง

ธนาคารพัฒนาเอเชียได้ให้งบประมาณในการสนันสนุนเพื่อการสำรวจกำลังแรงงานในเขตเทศบาลให้แก่ สปป.ลาวในปี พ.ศ.2535 และอีกครั้งหนึ่งในปี พ.ศ.2537 แต่หลังจากนั้นก็ไม่ได้มีการสำรวจใดๆทั้งสิ้น ข้อมูลล่าสุดสำหรับการคาดคะเนแรงงานมีแค่ปี พ.ศ.2545 ซึ่งไม่สามารถนำไปใช้ได้ ในปัจจุบันกรมแรงงาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ได้พยายามสร้างแผนและสร้างโครงการเพื่อสร้างระบบการติดตามข้อมูลข่าวสารตลาดแรงงานด้วยการบันทึกและรายงานในแต่ละระยะ แต่งานดังกล่าวไม่ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ ซึ่งเป็นเหตุผลประการหนึ่งที่ทำให้แรงงานลาวประสบกับความยุ่งยากในการหางานทำ และมีผลทำให้แรงงานลาวจำนวนไม่น้อยไปหางานทำในต่างประเทศแบบไม่ถูกต้องตามกฎหมายแล้วตกเป็นเหยื่อของกระบวนการค้ามนุษย์ได้ง่าย รวมทั้งปัญหาการว่างงานตามฤดูกาล จนมาถึงปี พ.ศ.2549 รัฐบาลจึงได้อนุมัติงบประมาณจำนวนหนึ่งเพื่อศึกษาและออกแบบระบบดังกล่าว

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

4.5 ตลาดแรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บ

อุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าของ สปป.ลาว เป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญสำหรับเศรษฐกิจของประเทศ เป็นแหล่งที่มีการจ้างงานเป็นจำนวนมาก และเป็นอุตสาหกรรมที่นำรายได้เข้าประเทศจากการส่งออกเสื้อผ้า การเติบโตของอุตสาหกรรมนี้เป็นไปอย่างต่อเนื่องด้วยการส่งเสริมของภาครัฐในการให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีของนักลงทุนต่างประเทศตามกฎหมายการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศของสปป.ลาว

จากตารางที่ 4.10 จะเห็นได้ว่ามูลค่าการส่งออกของ สปป.ลาวมีแนวโน้มดีขึ้นในแต่ละปี ซึ่งมูลค่าการส่งออกของอุตสาหกรรมตัดเย็บในปี พ.ศ.2549 มีจำนวน 172.50 ล้านเหรียญสหรัฐเพิ่มขึ้นร้อยละ 15 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ.2548 (ธนาคารแห่ง สปป.ลาว, 2550)

ตารางที่ 4.10 มูลค่าการส่งออกของ สปป.ลาว (พ.ศ.2547-2549)

(หน่วย: ล้านเหรียญสหรัฐ)

รายการส่งออก	**ปี พ.ศ.**		
	2547	**2548**	**2549**
ผลิตภัณฑ์ไม้	68.52	78.13	97.80
กาแฟ	7.01	7.44	9.80
ผลิตภัณฑ์เกษตรกรรม/ผลิตภัณฑ์จากป่า	15.84	20.20	22.20
ตัดเย็บ	106.11	110.83	127.50
ไฟฟ้า	97.01	98.48	101.20
ทองคำ	49.98	216.59	110.00
อื่นๆ	18.87	21.41	24.80
รวม	**363.35**	**553.08**	**882.00**

ที่มา: ธนาคารแห่ง สปป.ลาว (2550)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

4.5.1 ข้อมูลพื้นฐานของอุตสาหกรรมตัดเย็บ

ปัจจุบันอุตสาหกรรมตัดเย็บมีผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมนี้ประมาณ 55 ราย (เฉพาะที่เป็นสมาชิกของกลุ่มอุตสาหกรรมแผ่นผ้าและเครื่องนุ่งห่มแห่ง สปป.ลาว) โดยส่วนใหญ่สถานที่ตั้งของโรงงานตัดเย็บจะกระจุกตัวอยู่ในนครหลวงเวียงจันทน์จำนวน 52 แห่ง และโรงงานอีก 3 แห่งตั้งอยู่ในจังหวัดสะหวันนะเขตโดยอุตสาหกรรมตัดเย็บนี้มีการจ้างงานถึง 23,287 คน (สมาคมกลุ่ม

ตัดเย็บ, 2550) ผู้ผลิตในอุตสาหกรรมตัดเย็บนี้ส่วนใหญ่เป็นผู้รับจ้างผลิต คุณภาพของสินค้าได้เป็นที่ยอมรับในระดับหนึ่งในต่างประเทศ โดยได้เปรียบคู่แข่งขันในเรื่องของค่าแรงที่ถูก แต่ในขณะเดียวกันลาวยังขาดแคลนแรงงานที่มีฝีมือและขาดทักษะในการผลิต

4.5.2 ผู้ประกอบการ

ในจำนวนผู้ประกอบการในกิจการตัดเย็บจากตารางที่ 4.11 พบว่ามีโรงงานตัดเย็บจากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) เป็นผู้ประการมีจำนวนถึง 26 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 47.27 มีการจ้างงานจำนวน 13,166 คน คิดเป็นร้อยละ 56.54 ของจำนวนแรงงานทั้งหมด รองลงมาได้แก่การลงทุนภายในโดยเป็นกิจการของนักธุรกิจลาว (Lao Investment: LI) มีจำนวน 16 โรงงาน หรือร้อยละ 29.09 ส่วนการลงทุนร่วมกับต่างประเทศ (Joint Venture: JV) มี 13 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 23.64 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 แสดงผู้ประกอบการในกิจการตัดเย็บใน สปป.ลาว

ผู้ลงทุน	แรงงาน		โรงงาน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การลงทุนจากโดยตรงจากต่างประเทศ	13,166	56.54	26	47.27
การลงทุนร่วมกับต่างประเทศ	5,425	23.30	13	23.64
การลงทุนภายใน (ลาว)	4,696	20.16	16	29.09
รวม	**23,287**	**100.00**	**55**	**100.00**

ที่มา: จากการศึกษา

ผลการศึกษาจากตารางที่ 4.12 พบว่า จากจำนวนโรงงาน 52 แห่งในนครหลวงเวียงจันทน์มีโรงงานขนาดใหญ่ที่มีการใช้แรงงานมากกว่า 200 คน จำนวน 37 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 71.15 และมีโรงงานขนาดกลางที่มีการใช้แรงงานจำนวน 51 ถึง 200 คน จำนวน 15 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 28.85 และสังเกตได้ว่าอำเภอที่มีโรงงานตัดเย็บตั้งอยู่มากที่สุดคือ อำเภอศรีสัตตะนาค มีจำนวน 14 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 26.92 โดยมีโรงงานตัดเย็บขนาดใหญ่ตั้งอยู่จำนวน 11 แห่ง ซึ่งมากกว่าอำเภออื่น ๆ ร้อยละ 21.15 ของจำนวนโรงงานขนาดใหญ่ทั้งหมด รองลงมาได้แก่อำเภอจันทน์ทะบูลี และอำเภอศรีโคดตะบอง ที่มีโรงงานตัดเย็บตั้งอยู่จำนวน 9 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 17.31 และส่วนที่เหลือได้แก่ อำเภอ ไซเสดถา อำเภอไซทานี อำเภอหาดซายฟอง และอำเภอนาซายทองมีโรงงานตัดเย็บตั้งอยู่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

จำนวน 8 แห่ง 6 แห่ง 4 แห่ง และจำนวน 2 แห่ง หรือคิดเป็นร้อยละ 15.38 ร้อยละ 11.54 ร้อยละ 7.69 และร้อยละ 3.85 ตามลำดับ ส่วนอำเภอที่ไม่มีโรงงานตัดเย็บตั้งอยู่เลยมี 2 อำเภอ คือ อำเภอสังทองและอำเภอปากงึ่ม

ตารางที่ 4.12 จำนวนโรงงานจำแนกตามอำเภอในนครหลวงเวียงจันทน์ พ.ศ.2550

ลำดับ	อำเภอ	โรงงานตัดเย็บ				รวม	
		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่			
1	จันทน์ทะบูลี	3	(5.77)	6	(11.54)	9	(17.31)
2	ศรีโคดตะบอง	2	(3.85)	7	(13.46)	9	(17.31)
3	ไซเสดถา	2	(3.85)	6	(11.54)	8	(15.38)
4	ศรีสัดตะนาค	3	(5.77)	11	(21.15)	14	(26.92)
5	นาซายทอง	1	(1.92)	1	(1.92)	2	(3.85)
6	ไซทานี	3	(5.77)	3	(5.77)	6	(11.54)
7	หาดซายฟอง	1	(1.92)	3	(5.77)	4	(7.69)
8	สังทอง	-		-		-	
9	ปากงึ่ม	-		-		-	
รวม		**15**	**(28.85)**	**37**	**(71.15)**	**52**	**(100.00)**

ที่มา: จากการศึกษา

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บคือค่าร้อยละ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

4.5.3 การผลิต

เครื่องจักรที่สำคัญของอุตสาหกรรมตัดเย็บของ สปป.ลาว คือจักรเย็บผ้า ปัจจุบันยังไม่มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในกระบวนการผลิต จากการศึกษา พบว่าจากจำนวนโรงงานทั้งหมด 55 แห่งที่เป็นสมาชิกของกลุ่มอุตสาหกรรมแผ่นผ้าและเครื่องนุ่งห่มแห่ง สปป.ลาว มีจำนวนเครื่องจักรเย็บผ้าที่ใช้ในกระบวนการผลิตมีทั้งสิ้นจำนวน 14,552 เครื่อง โดย มีประสิทธิภาพในการผลิต 48,738,674 ชิ้นต่อปี สินค้าหลักที่ผลิต คือ เสื้อ (เชิ้ต แจ็กเก้ต กีฬา) กางเกงยีนส์ และเครื่องนุ่งห่มอื่น ๆ ในกระบวนการผลิตจะมีขั้นตอนการวางแผน กระบวนการตัด กระบวนการเย็บ และกระบวนการตรวจสอบและตกแต่ง วัตถุดิบหลักในอุตสาหกรรมตัดเย็บนี้ คือผ้าผืนโดยนำเข้า

จากต่างประเทศร้อยละ 95 เนื่องจากว่า สปป.ลาวยังไม่มีความสามารถในการผลิตผ้าผืนภายในประเทศ ในปัจจุบันจึงต้องได้นำเข้าผ้าผืนจากต่างประเทศเป็นหลัก

4.5.4 การจ้างงาน

อุตสาหกรรมตัดเย็บของ สปป.ลาว เป็นอุตสาหกรรมที่มีการใช้แรงงานเป็นจำนวนมากเมื่อเทียบกับอุตสาหกรรมประเภทอื่นๆ เพราะจำเป็นต้องใช้แรงงานคนเป็นสำคัญในกระบวนการผลิตกรรมวิธีทุกขั้นตอนต้องอาศัยแรงงานคนเป็นหลัก จากข้อมูลที่ศึกษาในตารางที่ 4.13 แสดงให้เห็นว่าโรงงานตัดเย็บขนาดใหญ่ จำนวน 37 แห่ง หรือร้อยละ 67.27 จะมีการจ้างงานเป็นจำนวนมากที่สุดคือจำนวน 21,119 คน คิดเป็นร้อยละ 90.69 โดยเฉลี่ยมีการจ้างงานจำนวน 570 คนต่อหนึ่งโรงงานขนาดใหญ่ ส่วนในโรงงานขนาดกลางจำนวน 18 แห่งมีการจ้างงาน 2,168 คน คิดเป็นร้อยละ 9.31 ของจำนวนว่าจ้างแรงงานในอุตสาหกรรมตัดเย็บและเฉลี่ยมีการจ้างงานจำนวน 120 คนต่อโรงงาน

ตารางที่ 4.13 การจ้างงานแยกตามประเภทของโรงงาน

ประเภทโรงงาน	แรงงาน		โรงงาน	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
โรงงานตัดเย็บขนาดกลาง	2,168	9.31	18	32.73
โรงงานตัดเย็บขนาดใหญ่	21,119	90.69	37	67.27
รวม	**23,287**	**100.00**	**55**	**100.00**

ที่มา: จากการศึกษา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

4.5.5 ตลาดส่งออก

อุตสาหกรรมตัดเย็บของ สปป.ลาว มีตลาดส่งออกสินค้าที่สำคัญได้แก่ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป (EU) สหรัฐอเมริกา และกลุ่มอื่น ๆ โดยที่ สปป.ลาวได้รับสิทธิประโยชน์จากสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (GSP) จากประเทศต่าง ๆ อาทิ สหรัฐอเมริกา ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย แคนาดา เป็นต้น รวมทั้งสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรแก่ประเทศสมาชิกใหม่ของกลุ่มสมาชิกอาเซียน (AISP) ที่ สปป.ลาวได้รับสิทธิพิเศษดังกล่าวจากประเทศไทยและมาเลเซีย

อุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้ามีการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยสังเกตเห็นได้จาก พ.ศ.2543 มีมูลค่าการส่งออก จำนวน 108,442 ล้านเหรียญสหรัฐ โดยส่งไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปร้อยละ 89.99 และประเทศอื่น ๆ ร้อยละ 10.01 และเพิ่มขึ้นเป็น จำนวน 151,182 ล้านเหรียญสหรัฐในปี พ.ศ.2549 ส่งไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป คิดเป็นร้อยละ 94.01 และร้อยละ 5.99 ส่งไปกลุ่มประเทศอื่น ๆ ส่วนมูลค่าการส่งออกของอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าในไตรมาสที่ 1 ของปี พ.ศ.2550 อยู่ที่ 34,308 ล้านเหรียญสหรัฐ (ตารางที่ 4.14)

ตารางที่ 4.14 มูลค่าการส่งออกของอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าของ สปป.ลาว

(หน่วย: ล้านเหรียญสหรัฐ)

พ.ศ.	กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป		กลุ่มประเทศอื่น ๆ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2543	97,590	89.99	10,852	10.01	108,442	100.00
2544	94,759	91.57	8,727	8.43	103,486	100.00
2545	96,239	93.10	7,141	6.90	103,380	100.00
2546	104,439	90.71	10,695	9.29	115,134	100.00
2547	120,627	91.58	11,093	8.42	131,720	100.00
2548	131,907	91.05	12,961	8.95	144,868	100.00
2549	142,128	94.01	9,054	5.99	151,182	100.00
(1/4)2550	27,778	80.97	6,530	19.03	34,308	100.00

ที่มา: จากการศึกษา

4.6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมตลาดแรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บของแรงงานสตรีในนครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมตลาดแรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บของแรงงานสตรีได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างสตรีจำนวน 500 ราย ในพื้นที่นครหลวงเวียงจันทน์โดยแบ่งจำนวนกลุ่มสตรีที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บ จำนวน 300 ราย และกลุ่มแรงงานสตรีที่ไม่ได้ทำงานในโรงงานตัดเย็บ จำนวน 200 ราย ได้ข้อมูลซึ่งเป็นลักษณะโดยทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

4.6.1 ข้อมูลทั่วไป

1) อายุ

การวิเคราะห์เกี่ยวกับอายุของกลุ่มสตรีได้มีการแบ่งช่วงอายุออกเป็น 4 กลุ่ม คือ ระหว่าง 18-25 ปี 26-35 ปี 36-45 ปี และมากกว่า 45 ปี จากตารางที่ 4.12 แสดงให้เห็นว่าแรงงานสตรีกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 500 คน พบว่าส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 26-35 ปี จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 49.60 รองลงมามีอายุอยู่ในช่วง 18-25 ปี จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 และ อายุอยู่ในช่วง 36-45 ปี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 8.20 ตามลำดับ

สำหรับแรงงานสตรีที่เข้าร่วมตลาดแรงงาน พบว่าส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 18-25 ปี จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 58.67 และรองลงมามีอายุในช่วง 26-35 ปี จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 40.67 และ อายุอยู่ในช่วง 36-45 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.66 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.15 แสดงอายุของแรงงานสตรีในอุตสาหกรรมตัดเย็บในนครหลวงเวียงจันทน์

อายุ (ปี)	แรงงานเข้าร่วม		แรงงานไม่เข้าร่วม		รวม	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
18-25	176	58.67	34	17.00	210	42.00
26-35	122	40.67	126	63.00	248	49.60
36-45	2	0.66	39	19.50	41	8.20
มากกว่า 45	0	0.00	1	0.50	1	0.20
รวม	**300**	**100.00**	**200**	**100.00**	**500**	**100.00**

ที่มา : จากการศึกษา

ส่วนแรงงานสตรีที่ไม่เข้าร่วมตลาดแรงงานพบว่าส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26-35 ปี จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 63.00 และรองลงมาเป็นช่วงอายุระหว่าง 36-45 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 19.50 และ อายุอยู่ในช่วง 18-25 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 17.00 ตามลำดับ

ดังนั้นจะเห็นว่ากลุ่มแรงงานสตรีที่เข้าร่วมตลาดแรงงานส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 18-25 ปี และกลุ่มแรงงานสตรีที่ไม่เข้าร่วมตลาดแรงงานมีอายุอยู่ในช่วง 26-35 ปี แสดงว่ากลุ่มที่ไม่เข้าร่วมตลาดแรงงานมีอายุมากกว่ากลุ่มที่เข้าร่วมตลาดแรงงาน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

2) สถานภาพการสมรส

เมื่อวิเคราะห์จำนวนสตรีในตัวอย่างทั้งหมดในกลุ่มที่เข้าร่วมตลาดแรงงานตัดเย็บและกลุ่มที่ไม่เข้าร่วมตลาดแรงงานตัดเย็บในตารางที่ 4.16 พบว่า เป็นสตรีที่แต่งงานจำนวน 253 คน คิดเป็นร้อยละ 50.6 รองลงมาเป็นสตรีโสด จำนวน 247 คน คิดเป็นร้อยละ 49.4 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบในแต่ละกลุ่มสตรีพบว่า สตรีที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บมีสถานภาพโสดจำนวน 171 คนคิดเป็นร้อยละ 57 ของแรงงานสตรีที่ทำงาน และร้อยละ 43 เป็นสตรีที่แต่งงาน ส่วนสตรีที่ไม่ได้ทำงานในโรงงานตัดเย็บ ปรากฏว่าแรงงานสตรีส่วนใหญ่จำนวน 124 คน จาก 200 คน ของกลุ่มตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 62 เป็นสตรีที่แต่งงานแล้ว และร้อยละ 38 เป็นสตรีโสด แสดงให้เห็นว่าสตรีโสดในกลุ่มที่ไม่เข้าร่วมตลาดแรงงานตัดเย็บนั้นจะมีน้อยกว่ากลุ่มสตรีโสดที่เข้าร่วมตลาดแรงงานตัดเย็บ

ตารางที่ 4.16 แสดงสถานภาพการแต่งงานของแรงงานสตรี

สถานะภาพ	สตรีทำงาน		สตรีไม่ทำงาน		รวม (คน)	ร้อยละ
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ		
แต่งงาน	129	43	124	62	253	50.6
โสด	171	57	76	38	247	49.4
รวม	**300**	**100**	**200**	**100**	**500**	**100**

ที่มา: จากการศึกษา

3) ภูมิลำเนาเดิมของแรงงาน

การศึกษาวิจัยได้วิเคราะห์ภูมิลำเนาเดิมของแรงงานสตรีที่เข้าทำงานในอุตสาหกรรมตัดเย็บที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ โดยแยกเป็นรายจังหวัดของ สปป.ลาว จากตารางที่ 4.17 แสดงจำนวนของแรงงานสตรีทั้งหมดที่เข้าร่วมตลาดแรงงานตัดเย็บที่มีภูมิลำเนาเดิมในจังหวัดต่าง ๆ ของประเทศพร้อมทั้งได้แสดงค่าร้อยละของแรงงานจำแนกตามถิ่นที่อยู่เดิม และผลการสำรวจปรากฏว่า แรงงานสตรีส่วนใหญ่หรือร้อยละ 37.33 มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในนครหลวงเวียงจันทน์ และส่วนที่เหลือนั้นย้ายมาจากจังหวัดอื่น ๆ ซึ่งอยู่ใกล้เคียงกับนครหลวงเวียงจันทน์ อันได้แก่ จังหวัดเวียงจันทน์ หัวพัน เชียงขวาง หลวงพระบาง จำปาสัก คำม่วน สะหวันนะเขต และจังหวัดอื่น ๆ โดยคิดเป็นร้อยละ 13.67 ร้อยละ13.00 ร้อยละ 9.67 ร้อยละ 8.33 ร้อยละ 5.67 ร้อยละ 5.00 ร้อยละ 4.33 และร้อยละ 3.00 ตามลำดับ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.17 จำนวนแรงงานสตรีที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บแยกตามจังหวัด

จังหวัด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เวียงจันทน์	41	13.67
หัวพัน	39	13.00
เชียงขวาง	29	9.67
หลวงพระบาง	25	8.33
คำม่วน	15	5.00
สะหวันนะเขต	13	4.33
จำปาสัก	17	5.67
นครหลวงเวียงจันทน์	112	37.33
อื่นๆ	9	3.00
รวม	**300**	**100**

ที่มา: จากการศึกษา

เมื่อศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับจำนวนแรงงานสตรีที่มีภูมิลำเนาเดิมในนครหลวงเวียงจันทน์กับแรงงานสตรีจากจังหวัดต่าง ๆ ที่ไกล้เคียงนั้น พบว่าได้มีการเคลื่อนย้ายเข้ามาทำงานในเมืองหลวงโดยคิดรวมทั้งหมดเป็นร้อยละ 62.67 หรือ จำนวน 188 คน ซึ่งมีจำนวนมากกว่าแรงงานสตรีที่มีถิ่นอยู่เดิมในนครหลวงเวียงจันทน์เข้าร่วมทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บ

4) ระดับการศึกษา

สำหรับแรงงานสตรีที่เข้าร่วมตลาดแรงงาน พบว่าส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงกว่าชั้นประถมศึกษา จำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 87.00 และรองลงมาจบการศึกษาระดับชั้นประถมหรือต่ำกว่าจำนวน 39 คนคิดเป็นร้อยละ 13.00 ส่วนแรงงานที่ไม่เข้าร่วมตลาดแรงงาน พบว่าส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับสูงกว่าชั้นประถมศึกษา จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 87.00 และรองลงมาจบการศึกษาระดับชั้นประถมหรือต่ำกว่าจำนวน 26 คนคิดเป็นร้อยละ 13.00 จะเห็นว่าแรงงานที่เข้าร่วมตลาดแรงงานและไม่เข้าร่วมตลาดแรงงานโดยส่วนมากแล้วจบการศึกษาในระดับที่สูงกว่าชั้นประถมศึกษา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.18 แสดงระดับการศึกษาของแรงงานสตรีในอุตสาหกรรมตัดเย็บ

การศึกษา	แรงงานเข้าร่วม		แรงงานไม่เข้าร่วม		รวม	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
จบชั้นประถมหรือต่ำกว่า	39	13.00	26	13.00	65	13.00
สูงกว่าชั้นประถมศึกษา	261	87.00	174	87.00	435	87.00
รวม	**300**	**100.00**	**200**	**100.00**	**500**	**100.00**

ที่มา: จากการศึกษา

5) จำนวนสมาชิกในครัวเรือนกลุ่มสตรีที่ทำงานและไม่ทำงานในอุตสาหกรรมตัดเย็บ

จากตารางที่ 4.19 พบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสตรีที่เข้าร่วมตลาดแรงงานตัดเย็บส่วนใหญ่จะมีจำนวนสมาชิกประมาณ 3-4 คน และมีจำนวน 5-6 คน คิดเป็นร้อยละ 35.33 รองลงมาคือประมาณ 7-8 คน คิดเป็นร้อยละ 16.33 ในขณะที่ครัวเรือนแรงงานสตรีที่ไม่เข้าร่วมตลาดแรงงานตัดเย็บ ส่วนใหญ่จะมีจำนวนสมาชิกประมาณ 3-4 คน คิดเป็นร้อยละ 61.00 รองลงมาคือ 5-6 คน คิดเป็นร้อยละ 23.00 และในส่วนของจำนวนสมาชิกต่อครัวเรือนโดยเฉลี่ย พบว่า ในกลุ่มครัวเรือนสตรีที่เข้าทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บมีจำนวนสมาชิกโดยเฉลี่ย 4.63 ซึ่งสูงกว่ากลุ่มสตรีที่ไม่เข้าร่วมตลาดแรงงานตัดเย็บ ซึ่งมีจำนวนสมาชิกโดยเฉลี่ย 3.82 แสดงว่าครัวเรือนสตรีที่เข้าทำงานในตลาดแรงงานตัดเย็บจะมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากกว่าครัวเรือนสตรีที่ไม่ได้เข้าร่วมตลาดแรงงานตัดเย็บ ทั้งนี้ส่วนหนึ่งอาจมาจากความไม่เพียงพอของค่าใช้จ่ายประจำวันในการดำรงชีพที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากเพราะจำนวนสมาชิกในครัวเรือนยิ่งมากค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพก็ยิ่งสูงตามเป็นเงา จึงเป็นสิ่งที่ครัวเรือนนั้นจะต้องคำนึงมากที่สุด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.19 แสดงจำนวนสมาชิกในครัวเรือนสตรี

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	สตรีทำงาน		สตรีไม่ทำงาน		รวม	ร้อยละ
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ		
2 คน หรือน้อยกว่า	35	11.67	27	13.50	62	12.40
3 – 4 คน	106	35.33	122	61.00	228	45.60
5 – 6 คน	106	35.33	46	23.00	152	30.40
7 – 8 คน	49	16.33	5	2.500	54	10.80
สูงกว่า 8 คน	4	1.33	-	-	4	0.80
รวม	**300**	**100**	**200**	**100**	**500**	**100**
จำนวนสมาชิกต่อครัวเรือนโดยเฉลี่ย (คน)	**4.63**		**3.82**		**4.30**	

ที่มา: จากการศึกษา

4.6.2 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจก่อนเข้าทำงานในโรงงานตัดเย็บ

กลุ่มแรงงานสตรีตัวอย่างของการศึกษานี้มีสภาพทางสังคม และเศรษฐกิจแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นการประกอบอาชีพ รายได้ของครัวเรือน อัตราค่าจ้าง และภาวการณ์พึ่งพิงของแรงงานสตรี ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ ดังนี้

1) การประกอบอาชีพของสตรีก่อนเข้าร่วมตลาดแรงงาน

จากการศึกษาวิจัยนี้ปรากฏว่าแรงงานสตรีที่เข้าร่วมตลาดแรงงานตัดเย็บจำนวน 300 ราย ที่เป็นตัวอย่างของการศึกษา พบว่าก่อนเข้าทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บส่วนใหญ่เป็นสตรีที่ว่างงาน (ไม่มีอาชีพ) คิดเป็นร้อยละ 42 ของแรงงานสตรีทั้งหมด ส่วนแรงงานสตรีที่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปสัดส่วนดังกล่าวไม่แตกต่างกันมากนักกับสัดส่วนของสตรีที่ว่างงาน ซึ่งสัดส่วนของสตรีที่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปคิดเป็นร้อยละ 39 รองลงมาประกอบอาชีพกสิกรรม คิดเป็นร้อยละ 19 แสดงในตารางที่ 4.20

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.20 แสดงอาชีพของสตรีก่อนเข้าทำงานในโรงงาน

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กสิกรรม	57	19
รับจ้างทั่วไป	117	39
ว่างงาน	126	42
รวม	**300**	**100**

ที่มา: จากการสำรวจ

2) รายได้ของครัวเรือน

จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างพบว่ารายได้ของครัวเรือนส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 1,535,000 – 2,500,000 กีบ จำนวน 186 คนคิดเป็นร้อยละ 37.20 รองลงมาคือ รายได้ระหว่าง 4,700,000 – 8,950,000 กีบ จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 28.40 และมีรายได้ครัวเรือนระหว่าง 2,545,000 – 4,500,000 กีบ จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 23.60 ตามลำดับ

สำหรับแรงงานสตรีที่เข้าร่วมตลาดแรงงาน พบว่าส่วนใหญ่มีรายได้ครัวเรือนอยู่ระหว่าง 1,535,000 – 2,500,000 กีบ จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 57.67 และรองลงมาคือมีรายได้อยู่ระหว่าง 2,545,000 – 4,500,000 กีบ จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 23.00 และมีรายได้ครัวเรือนอยู่ระหว่าง 153,000 – 1,500,000 กีบ จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.21 แสดงรายได้ของครัวเรือนของแรงงานสตรีในอุตสาหกรรมตัดเย็บ

รายได้ของครัวเรือน (กีบ/เดือน)	แรงงานเข้าร่วม		แรงงานไม่เข้าร่วม		รวม	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
153,000 – 1,500,000	54	18.00	0	0.00	54	10.80
1,535,000 – 2,500,000	173	57.67	13	6.50	186	37.20
2,545,000 – 4,500,000	69	23.00	49	24.50	118	23.60
4,700,000 – 8,950,000	4	1.33	138	69.00	142	28.40
รวม	**300**	**100.00**	**200**	**100.00**	**500**	**100.00**
รายได้เฉลี่ย (กีบ/เดือน)	**2,113,396**		**5,475,275**		**3,458,148**	

ที่มา : จากการศึกษา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สำหรับแรงงานสตรีที่ไม่เข้าร่วมตลาดแรงงานพบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้ของครัวเรือนอยู่ระหว่าง 4,700,000 – 8,950,000 กีบ จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 69.00 และรองลงมามีรายได้อยู่ระหว่าง 2,545,000 – 4,500,000 กีบ จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 24.50 และมีรายได้อยู่ระหว่าง 1,535,000 – 2,500,000 กีบจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 6.50 ตามลำดับ

จะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนของแรงงานสตรีที่เข้าร่วมตลาดแรงงานส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 1,535,000 – 2,500,000 กีบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2,113,396 กีบ และรายได้ของแรงงานสตรีที่ไม่เข้าร่วมตลาดแรงงานอยู่ระหว่าง 4,700,000 – 8,950,000 กีบ โดยมีค่าเฉลี่ยคือ 5,475,275 กีบ ดังนั้น แรงงานสตรีที่เข้าร่วมตลาดแรงงานมีรายได้ครัวเรือนน้อยกว่าแรงงานที่ไม่เข้าร่วมตลาดแรงงาน

3) อัตราค่าจ้างก่อนเข้าร่วมตลาดแรงงาน

แรงงานสตรีกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 500 คน ส่วนใหญ่มีอัตราค่าจ้างก่อนเข้าร่วมตลาดแรงงานอยู่ในช่วง 50,000 -500,000 กีบ จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 39.40 รองลงมามีไม่มีอัตราค่าจ้าง จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 33.60 และมีอัตราค่าจ้างอยู่ระหว่าง 600,000 -2,700,000 กีบ จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 18.80 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.22 แสดงอัตราค่าจ้างก่อนเข้าร่วมตลาดแรงงานของแรงงานสตรีในอุตสาหกรรมตัดเย็บ

อัตราค่าจ้าง (กีบ/เดือน)	แรงงานเข้าร่วม		แรงงานไม่เข้าร่วม		รวม	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
ไม่มีอัตราค่าจ้าง	101	33.67	67	33.50	168	33.60
50,000-500,000	191	63.67	6	3.00	197	39.40
600,000-2,700,000	8	2.66	86	43.00	94	18.80
3,000,000 – 15,000,000	0	0.00	41	20.50	41	8.20
รวม	**300**	**100.00**	**200**	**100.00**	**500**	**100.00**
รายได้เฉลี่ย (กีบ/เดือน)	**220,070**		**1,653,520**		**793,450**	

ที่มา : จากการศึกษา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สำหรับแรงงานสตรีที่เข้าร่วมตลาดแรงงาน พบว่าส่วนใหญ่มีอัตราค่าจ้างอยู่ระหว่าง 50,000 -500,000 กีบ จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 63.67 รองลงมาไม่มีอัตราค่าจ้างจำนวน

101 คน คิดเป็นร้อยละ 33.67 และมีอัตราค่าจ้างอยู่ระหว่าง 600,000-2,700,000 กีบ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.66 ตามลำดับ

ส่วนแรงงานสตรีที่ไม่ร่วมตลาดแรงงาน พบว่าส่วนใหญ่มีอัตราค่าจ้างอยู่ระหว่าง 600,000 -2,700,000 กีบ จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 43.00 รองลงมาไม่มีอัตราค่าจ้าง จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 33.50 และมีอัตราค่าจ้างระหว่าง 3,000,000 – 15,000,000 กีบ จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 20.50 ตามลำดับ

จะเห็นว่าส่วนใหญ่แรงงานที่เข้าร่วมตลาดแรงงานมีอัตราค่าจ้างอยู่ที่ 50,000 -500,000 กีบ โดยมีค่าเฉลี่ยคือ 220,070 กีบ ในขณะที่แรงงานที่ไม่เข้าร่วมตลาดแรงงานมีอัตราค่าจ้างอยู่ที่ 600,000 -2,700,000 กีบ และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1,653,520 กีบ ดังนั้นแสดงว่าแรงงานที่ไม่เข้าร่วมตลาดแรงงานมีเงินเดือนหรืออัตราค่าจ้างก่อนเข้าร่วมตลาดแรงงานสูงกว่าแรงงานที่เข้าร่วมตลาดแรงงาน

4) อัตราการพึ่งพิง

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาจำนวน 500 คน ส่วนใหญ่ ไม่มีอัตราการพึ่งพิง จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 34.20 และรองลงมาคือมีอัตราพึ่งพิง 1 คน จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 31.20 และมีอัตราการพึ่งพิง 2 คน จำนวน127 คน คิดเป็นร้อยละ 25.40 ตามลำดับ

สำหรับอัตราการพึ่งพิงของแรงงานสตรีที่เข้าร่วมตลาดแรงงาน พบว่าส่วนใหญ่มีอัตราการพึ่งพิง 2 คน จำนวน116 คน คิดเป็นร้อยละ 38.67 รองลงมาคือมีอัตราพึ่งพิง 1 คน จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และมีอัตราพึ่งพิง 3 คน จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00 ตามลำดับ

ส่วนแรงงานสตรีที่ไม่เข้าร่วมตลาดแรงงาน พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีอัตราพึ่งพิง จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 66.50 และรองลงมาคือมีอัตราพึ่งพิง 1 คนจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 28.00 และมีอัตราพึ่งพิง 2 คน จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.50 ตามลำดับ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.23 แสดงภาวการณ์พึ่งพิงของแรงงานสตรี

อัตราการพึ่งพิง (คน)	แรงงานเข้าร่วม		แรงงานไม่เข้าร่วม		รวม	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
0	38	12.67	133	66.50	171	34.20
1	100	33.33	56	28.00	156	31.20
2	116	38.67	11	5.50	127	25.40
3	42	14.00	0	0.00	42	8.40
4	4	1.33	0	0.00	4	0.80
รวม	**300**	**100.00**	**200**	**100.00**	**500**	**100.00**
ค่าเฉลี่ยอัตราการพึ่งพิง	**1.58**		**0.39**		**1.104**	

ที่มา : จากการศึกษา

จะเห็นว่าส่วนใหญ่แรงงานสตรีที่เข้าร่วมแรงงานมีอัตราพึ่งพิงอยู่ที่ 2 คนในขณะที่แรงงานสตรีที่ไม่เข้าร่วมแรงงานส่วนใหญ่ไม่มีอัตราพึ่งพิง ดังนั้นแรงงานที่เข้าร่วมแรงงานมีอัตราพึ่งพิงที่สูงกว่าแรงงานที่ไม่เข้าร่วมแรงงาน

4.6.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมตลาดแรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บของแรงงานสตรีในนครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมตลาดแรงงานของแรงงานสตรีในอุตสาหกรรมตัดเย็บในนครหลวงเวียงจันทน์สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวโดยแบบจำลองโลจิท (Logit Model) ใช้เทคนิควิธีวิเคราะห์การประมาณภาวะความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood Estimate: MLE) และเทคนิคการวิเคราะห์โดยผลกระทบหน่วยสุดท้าย (Marginal Effect) เพื่อศึกษาถึงโอกาสความน่าจะเป็นของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินเข้าร่วมตลาดแรงงานของแรงงานสตรีในอุตสาหกรรมตัดเย็บในนครหลวงเวียงจันทน์ ซึ่งประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา รายได้ของครัวเรือน อัตราค่าจ้างก่อนเข้าร่วมแรงงาน และอัตราการพึ่งพิงของครัวเรือนแรงงานสตรี

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

จากการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ในแบบจำลองโดยวิธี Maximum Likelihood Estimate และการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ในแบบจำลองโดยวิธี Marginal effects พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมตลาดแรงงานของแรงงานสตรีในอุตสาหกรรมตัดเย็บในนครหลวงเวียงจันทน์สามารถอธิบายการตัดสินใจเข้าร่วมตลาดแรงงานได้อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ อายุของแรงงาน (AGE) และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมตลาดแรงงานของแรงงานสตรีในอุตสาหกรรมตัดเย็บได้อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ รายได้ของครัวเรือน (FAMILYIN) อัตราค่าจ้างก่อนเข้าร่วมตลาดแรงงาน (WAGEBEFO) และอัตราการพึ่งพิงของแรงงานสตรี (RESPONSI) ดังที่ได้แสดงในตารางที่ 4.24 และตารางที่ 4.25

อายุของแรงงาน (AGE) จากการวิเคราะห์ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอายุ เท่ากับ -0.3184 ซึ่งมีเครื่องหมายหน้าค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ แสดงว่าเมื่อแรงงานสตรีมีอายุเพิ่มขึ้นการตัดสินใจที่จะเข้าร่วมตลาดแรงงานจะลดลง เมื่อพิจารณาถึงผลกระทบที่มีต่อการตัดสินใจเข้าร่วมตลาดแรงงานของสตรี จากค่าผลกระทบหน่วยสุดท้าย (Marginal Effect) พบว่าค่าของตัวแปรอายุมีค่าเท่ากับ -0.07766 และค่า Prob ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 0.0244 น้อยกว่า 0.05 แสดงว่าอายุของแรงงานสามารถอธิบายความน่าจะเป็นที่แรงงานตัดสินใจเข้าร่วมตลาดแรงงานได้อย่างมีระยะความสำคัญทางสถิติที่ 0.05 สำหรับเครื่องหมายหน้าค่าผลกระทบหน่วยสุดท้ายของตัวแปรอธิบายนี้ มีเครื่องหมายลบ หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอายุของแรงงานกับการตัดสินใจเข้าร่วมแรงงานเป็นไปทิศทางตรงกันข้าม อธิบายได้ว่าการเพิ่มขึ้นของอายุของแรงงาน 1 ปี โอกาสความน่าจะเป็นที่แรงงานจะตัดสินใจเข้าร่วมแรงงานลดลงร้อยละ 7 ทั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากแรงงานมีอายุมากขึ้นอาจทำให้แรงงานต้องการพักผ่อนมากขึ้น ความต้องการทำงานของแรงงานลดลง ดังนั้นจึงทำให้แรงงานตัดสินใจที่จะไม่เข้าร่วมตลาดแรงงานเพิ่มขึ้น

รายได้ของครัวเรือน (FAMILYIN) จากการวิเคราะห์ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรรายได้ของครัวเรือนเท่ากับ -0.00000311 ซึ่งมีเครื่องหมายหน้าค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ แสดงว่าเมื่อรายได้ของแรงงานของครัวเรือนเพิ่มขึ้นจะทำให้แรงงานตัดสินใจเข้าร่วมตลาดแรงงานลดลง เมื่อพิจารณาถึงผลกระทบที่มีต่อการตัดสินใจเข้าร่วมตลาดแรงงาน จากค่าผลกระทบหน่วยสุดท้าย (Marginal Effect) ของตัวแปรรายได้ของครัวเรือนมีค่าเท่ากับ -0.000000758 และค่า Prob ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 0.0000 น้อยกว่า 0.01 แสดงว่ารายได้ของครัวเรือนของแรงงานสามารถอธิบายความน่าจะเป็นที่แรงงานตัดสินใจเข้าร่วมตลาดแรงงานได้อย่างมีระยะความสำคัญทางสถิติที่ 0.01 สำหรับเครื่องหมายหน้าค่าผลกระทบหน่วยสุดท้าย (Marginal Effect) ของตัวแปรอธิบายนี้ มี

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

เครื่องหมายลบ หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครัวเรือนของแรงงานกับการตัดสินใจเข้าร่วมตลาดแรงงานเป็นไปทิศทางตรงกันข้าม อธิบายได้ว่าการเพิ่มขึ้นของรายได้ของครัวเรือนของแรงงาน 1 กีบ จะทำให้โอกาสความน่าจะเป็นที่แรงงานจะตัดสินใจเข้าร่วมแรงงานลดลงร้อยละ 0.0000758 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการที่แรงงานมีรายได้ของครัวเรือนสูงอาจทำให้แรงงานต้องการทำงานลดลงเพราะรายได้ของครัวเรือนที่มีอยู่เพียงพอสำหรับการครองชีพแล้ว จึงทำให้แรงงานตัดสินใจที่จะไม่เข้าร่วมตลาดแรงงาน

อัตราค่าจ้างก่อนเข้าร่วมตลาดแรงงาน (WAGEBEFO) จากการวิเคราะห์ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอัตราค่าจ้างก่อนเข้าร่วมตลาดแรงงานเท่ากับ -0.00000418 ซึ่งมีเครื่องหมายหน้าค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ แสดงว่าเมื่ออัตราค่าจ้างก่อนเข้าร่วมตลาดแรงงานเพิ่มขึ้น จะทำให้แรงงานตัดสินใจเข้าร่วมตลาดแรงงานลดลง เมื่อพิจารณาถึงผลกระทบที่มีต่อการตัดสินใจเข้าร่วมตลาดแรงงาน จากค่าผลกระทบหน่วยสุดท้าย (Marginal Effect) ของตัวแปรอัตราค่าจ้างก่อนเข้าร่วมตลาดแรงงานมีค่าเท่ากับ -0.00000102 และค่า Prob ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 0.0048 น้อยกว่า 0.01 แสดงว่าอัตราค่าจ้างก่อนเข้าร่วมตลาดแรงงานของแรงงาน สามารถอธิบายความน่าจะเป็นที่แรงงานตัดสินใจเข้าร่วมตลาดแรงงาน ได้อย่างมีระยะความสำคัญทางสถิติที่ 0.01 สำหรับเครื่องหมายหน้าค่าผลกระทบหน่วยสุดท้าย (Marginal Effect) ของตัวแปรอธิบายนี้ มีเครื่องหมายลบ หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราค่าจ้างก่อนเข้าร่วมตลาดแรงงานของแรงงานกับการตัดสินใจเข้าร่วมตลาดแรงงานเป็นไปทิศทางตรงกันข้าม อธิบายได้ว่าการเพิ่มขึ้นของอัตราค่าจ้างก่อนเข้าร่วมตลาดแรงงานของแรงงาน 1 กีบ จะทำให้โอกาสความน่าจะเป็นที่แรงงานจะตัดสินใจเข้าร่วมตลาดแรงงานลดลงร้อยละ 0.000102 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการที่แรงงานมีอัตราค่าจ้างก่อนเข้าร่วมตลาดแรงงานมากขึ้นทำให้แรงงานไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเข้าร่วมตลาดแรงงานอีก เพราะ อัตราค่าจ้างที่เป็นอยู่นั้นดีอยู่แล้ว ดังนั้น การตัดสินใจที่ไม่เข้าร่วมแรงงานจึงเพิ่มขึ้น เมื่ออัตราค่าจ้างก่อนเข้าร่วมแรงงานเพิ่มขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

อัตราการพึ่งพิง (RESPONSI) จากการวิเคราะห์ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอัตราการพึ่งพิงเท่ากับ 2.6982 ซึ่งมีเครื่องหมายหน้าค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก แสดงว่าเมื่ออัตราการพึ่งพิงของแรงงานเพิ่มขึ้น จะทำให้แรงงานตัดสินใจเข้าร่วมตลาดแรงงานเพิ่มขึ้น เมื่อพิจารณาถึงผลกระทบที่มีต่อการตัดสินใจเข้าร่วมตลาดแรงงานจากค่าผลกระทบหน่วยสุดท้าย (Marginal Effect) ของตัวแปรอัตราการพึ่งพิง มีค่าเท่ากับ 0.6579 และค่า Prob ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 0.0018 น้อยกว่า 0.01 แสดงว่าอัตราการพึ่งพิงของแรงงานสามารถอธิบายความน่าจะเป็นที่แรงงาน

ตัดสินใจเข้าร่วมแรงงาน ได้อย่างมีระยะความสำคัญทางสถิติที่ 0.01 สำหรับเครื่องหมายหน้าค่าผลกระทบหน่วยสุดท้าย(Marginal Effect) ของตัวแปรอธิบายนี้ มีเครื่องหมายบวก หมายความว่าความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการพึ่งพิงของแรงงานกับการตัดสินใจเข้าร่วมแรงงานเป็นไปทิศทางเดียวกัน อธิบายได้ว่าการเพิ่มขึ้นของอัตราการพึ่งพิงของแรงงาน 1 คน มีผลทำให้โอกาสความน่าจะเป็นที่แรงงานจะตัดสินใจเข้าร่วมแรงงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 65.79 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการที่แรงงานมีอัตราการพึ่งพิงมากขึ้นหมายความว่าแรงงานต้องมีภาระที่ต้องรับผิดชอบต่อครอบครัวมากขึ้น ทำให้แรงงานต้องทำงานมากขึ้น จึงตัดสินใจเข้าร่วมตลาดแรงงานเพิ่มขึ้นนั่นเอง

ตารางที่ 4.24 แสดงผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์โดยวิธี Maximum Likelihood Estimated

ตัวแปร	Maximum Likelihood Estimate			
	Coefficient	**Standard Error**	**t-stat**	**P-value**
ค่าคงที่	19.5961	5.6142	3.490	0.0005***
อายุของแรงงาน	-0.3184	0.1359	-2.344	0.0191**
ระดับการศึกษา	0.0788	1.4278	0.055	0.9560
รายได้ของครัวเรือน	-0.00000311	0.00000058	-5.390	0.0000***
อัตราค่าจ้างก่อนเข้าร่วมแรงงาน	-0.00000418	0.00000198	-2.100	0.0357**
ภาวะการพึ่งพิง	2.6982	0.7077	3.813	0.0001***

ที่มา : จากการคำนวณ

หมายเหตุ : *** significant at 0.01 ** significant at 0.05

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.25 แสดงผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ในแบบจำลองโดยวิธี Marginal Effects

ตัวแปร	Marginal effects			
	Coefficient	**Standard Error**	**t-stat**	**P-value**
ค่าคงที่	4.7788	1.4942	3.198	0.0014***
อายุของแรงงาน	-0.0776	0.0345	-2.250	0.0244**
ระดับการศึกษา	0.0192	0.3475	0.055	0.9559
รายได้ของครัวเรือน	-0.000000758	0.000000173	-4.374	0.0000***
อัตราค่าจ้างก่อนเข้าร่วมแรงงาน	-0.00000102	0.000000361	-2.819	0.0048***
ภาวะการพึ่งพิง	0.6579	0.2111	3.118	0.0018***

ที่มา : จากการคำนวณ

หมายเหตุ : *** significant at 0.01 ** significant at 0.05

4.6.4 สภาพการทำงาน

ในการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการทำงานของแรงงานสตรีนี้ได้ศึกษาเฉพาะในกลุ่มตัวอย่างที่ถูกสำรวจจำนวน 300 คน ที่เข้าทำงานในโรงงานตัดเย็บในนครหลวงเวียงจันทนท์ สปป.ลาว เท่านั้น ซึ่งในการวิเคราะห์จะได้ศึกษาถึง ตำแหน่งงานที่ทำ จำนวนชั่วโมงทำงานในแต่ละวัน ระยะเวลาทำงานในโรงงาน สวัสดีการที่ได้รับ รวมไปถึงเหตุผล ความคิดเห็นและความพอใจในการทำงานในโรงงานตัดเย็บ โดยมีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1) ตำแหน่งงานของสตรี

จากการศึกษา พบว่าจำนวนแรงงานสตรีที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บเข้าทำงานเป็นแรงงานประจำ เป็นแรงงานชั่วคราวและเป็นแรงงานสัญญาจ้าง ตามสัดส่วนดังนี้ เป็นแรงงานประจำมีจำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 73.33 เป็นแรงงานชั่วคราว จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 และเป็นแรงงานสัญญาจ้าง จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 จากจำนวนสตรีที่เข้าทำงานเป็นแรงงานชั่วคราวนั้นพบว่า โดยส่วนมากแล้วเป็นผู้ที่เพิ่งสำเร็จการศึกษาและอยู่ในระหว่างการหางานประจำ ส่วนแรงงานสัญญาจ้างนั้นพบว่าเป็นแรงงานที่เข้ามาเสนอขายแรงงานตามฤดูกาล ซึ่งแรงงานกลุ่มนี้จะมีการเข้าออกตามฤดูกาลผลิต

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.26 แสดงตำแหน่งงานของสตรี

ตำแหน่งงาน	จำนวน	ร้อยละ
แรงงานประจำ	220	73.33
แรงงานชั่วคราว	50	16.67
แรงงานสัญญาจ้าง	30	10.00
รวม	**300**	**100**

ที่มา: จากการศึกษา

2) จำนวนชั่วโมงการทำงานในแต่ละวัน

กฎหมายแรงงานแห่ง สปป.ลาวได้มีบทกำหนดเกี่ยวกับเวลาการทำงานของแรงงาน ซึ่งแรงงานที่ทำงานในภาคการผลิต ธุรกิจ และบริการ กำหนดให้ทำงานไม่เกินสัปดาห์ละ 48 ชั่วโมง หรือ 8 ชั่งโมงต่อวัน หรือในกรณีที่มีการทำงานล่วงเวลาต้องไม่เกิน 3 ชั่วโมงต่อวัน

จากการศึกษาจำนวนชั่วโมงการทำงานในโรงงานของแรงงานสตรี พบว่าส่วนมากแรงงานสตรีจะทำงานวันละ 8 ชั่วโมงต่อวัน โดยมีจำนวนทั้งหมด 224 คน คิดเป็นร้อยละ 74.67 ส่วนสตรีที่ทำงานมากกว่า 8 ชั่วโมงต่อวัน คือ ทำงานวันละ 10 ชั่วโมง และ 12 ชั่งโมง มีจำนวน 50 คน และ 26 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 และร้อยละ 8.66 ตามลำดับ และโดยเฉลี่ยแล้วพบว่าแรงงานสตรีทำงานในโรงงานคนละ 8.68 ชั่วโมงต่อวัน โดยเริ่มเข้าทำงานในเวลา 08.00 น.- 12.00 น. และมีการหยุดทำงานเพื่อพักรับประทานอาหารกลางวัน 1 ชั่วโมง คือ เวลา 12.00 น. – 13.00 น. และเริ่มทำงานอีกครั้ง เวลา 13.00 น. - 17.00 น.

ตารางที่ 4.27 แสดงจำนวนชั่วโมงการทำงานของแรงงาน

จำนวนชั่วโมงทำงานต่อวัน	จำนวนแรงงาน (คน)	ร้อยละ	เฉลี่ยชั่วโมงทำงานต่อวัน
8	224	74.67	
10	50	16.67	8.68
12	26	8.66	
รวม	300	100.00	

ที่มา: จากการศึกษา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

3) ระยะเวลาทำงานในโรงงาน

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับระยะเวลาการทำงานของแรงงานสตรีในโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บในนครหลวงเวียงจันทน์ จำนวน 52 แห่งของจำนวนประชากรตัวอย่าง 300 คนในตารางที่ 4.28 พบว่าแรงงานสตรีที่ทำงานในโรงงานโดยมีอายุการทำงานอยู่ในระหว่าง 1 ปี ถึง 3 ปี มีมากที่สุด คือมีจำนวน 157 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 52.33 ของแรงงานทั้งหมด รองลงมาได้แก่แรงงานที่มีช่วงอายุการทำงานที่ต่ำกว่า 1 ปี คือมีจำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 31.67 ส่วนแรงงานสตรีที่มีอายุการทำงานตั้งแต่ 4 ปี ถึง 6 ปี มีอยู่จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 11.33 และมีแรงงานสตรีที่มีระยะเวลาการทำงานนานกว่า 7 ปี มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4.67 จะเห็นได้ว่าแรงงานสตรีส่วนใหญ่จะมีอายุการทำงานที่ไม่สูงมากนักทั้งนี้อาจเนื่องมาจากมีการเข้าออกของงานตามฤดูกาลหรือมีการย้ายไปทำงานในอุตสาหกรรมประเภทอื่น

ตารางที่ 4.28 แสดงระยะเวลาทำงานของแรงงานสตรีในโรงงาน

อายุการทำงาน	จำนวนแรงงาน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1 ปี	95	31.67
1 – 3 ปี	157	52.33
4 – 6 ปี	34	11.33
มากกว่า 7 ปี	14	4.67
รวม	**300**	**100.00**

ที่มา: จากการศึกษา

4) สวัสดิการที่ได้รับในสถานที่ทำงาน

จากการศึกษาเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการต่าง ๆให้แก่แรงงานสตรีของโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บ พบว่ามีการจัดสวัสดิการให้แก่แรงงานในรูปแบบต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ ค่ารักษาพยาบาลเมื่อเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน ค่าอาหารในวันทำงาน แรงงานมีวันหยุดประจำปีโดยได้รับเงินเดือน มีการจัดสวัสดิการที่อยู่อาศัย (หอพัก) มีบริการจัดรถรับส่งแรงงานเพื่อมาทำงาน มีการบริการและเตรียมอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยในการทำงานให้แก่แรงงาน พร้อมทั้งได้รับเงินโบนัสหรือเงินพิเศษประจำปี ซึ่งสามารแสดงจำนวนแรงงานสตรีที่ให้คำตอบจากแบบสอบถามของการศึกษาครั้งนี้ ดังนี้ สวัสดิการที่แรงงานได้รับจากสถานที่ทำงานมากที่สุดคือ แรงงานได้รับค่ารักษาพยาบาลเมื่อเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 67.67 รองลงมาคือได้รับค่าอาหารในวัน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ทำงานจำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 61 และแรงงานที่ได้รับเงินโบนัสหรือเงินพิเศษประจำปี มีจำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 41 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.29 แสดงสวัสดิการที่แรงงานได้รับในสถานที่ทำงาน

ประเภทของสวัสดิการ	จำนวนแรงงาน (คน)	ร้อยละ
ค่ารักษาพยาบาลเมื่อเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน	203	67.67
ค่าอาหารในวันทำงาน	183	61.00
วันหยุดประจำปีโดยได้รับเงินเดือน	76	25.33
มีการจัดสวัสดิการที่อยู่อาศัย (หอพัก)	119	39.66
มีการจัดรถรับส่งแรงงานเพื่อมาทำงาน	71	23.67
มีการบริการและเตรียมอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยในการทำงาน	121	40.33
ได้รับเงินโบนัสหรือเงินพิเศษประจำปี	123	41.00

ที่มา: จากการศึกษา

5) เหตุผลในการเข้าทำงานของสตรีในอุตสาหกรรมตัดเย็บ

จากการศึกษาพบว่าเหตุผลส่วนใหญ่ที่แรงงานสตรีที่เข้าร่วมตลาดแรงงานตัดเย็บคือ การที่รายได้ของครอบครัวมีไม่เพียงพอในการใช้จ่าย จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 38 รองลงมา คือการได้รับค่าจ้างต่ำเมื่อทำงานในสถานที่ประกอบการอื่น จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 24 และในส่วนของการมีภาระในครอบครัวและไม่มีรายได้ของสตรีนั้นมีจำนวน 65 คน และจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 21.67 และร้อยละ 16.33 ตามลำดับ แสดงในตารางที่ 4.30

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.30 แสดงเหตุผลในการเข้าทำงานของสตรีในอุตสาหกรรมตัดเย็บ

เหตุผล	จำนวนแรงงาน (คน)	ร้อยละ
มีภาระในครอบครัว	65	21.67
ไม่มีรายได้	49	16.33
ค่าจ้างเดิมน้อย	72	24.00
รายได้ของครอบครัวไม่เพียงพอ	114	38.00
รวม	**300**	**100.00**

ที่มา: จากการศึกษา

6) ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันภายหลังจากที่ได้ทำงานในโรงงานตัดเย็บ

จากการศึกษาสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันหลังการเข้าร่วมตลาดแรงงานตัดเย็บของกลุ่มสตรีจำนวน 300 คน ที่ทำงานในโรงงาน พบว่า แรงงานสตรีจำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 32 มีความเห็นว่าการเข้าร่วมแรงงานในโรงงานตัดเย็บทำให้สภาพความเป็นอยู่ดีขึ้น รองลงมามีความเห็นว่าทำให้สามารถดูแลบุคคลที่เป็นภาระมีจำนวน 95 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 31.67 ส่วนแรงงานที่มีความเห็นว่าการเข้าร่วมแรงงานทำให้ครอบครัวมีรายได้เพิ่มขึ้น และทำให้ครอบครัวอยู่ดีกินดีเพิ่มขึ้นมีจำนวน 78 คน และ 31 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 26 และร้อยละ 10.33 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.31 แสดงสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันภายหลังที่ทำงานในโรงงานตัดเย็บ

สภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบัน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ทำให้ครอบครัวอยู่ดีกินดีเพิ่มขึ้น	31	10.33
ทำให้ครอบครัวมีรายได้เพิ่มขึ้น	78	26.00
ทำให้สภาพความเป็นอยู่ดีขึ้น	96	32.00
ทำให้สามารถดูแลบุคคลที่เป็นภาระ	95	31.67
รวม	**300**	**100.00**

ที่มา: จากการศึกษา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

7) ความพอใจในการทำงานในโรงงาน

จากตารางที่ 4.32 พบว่าความพอใจในการทำงานในโรงงานของแรงงานสตรีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 300 คน ส่วนใหญ่ให้คำตอบของแบบสอบถามเกี่ยวกับความพอใจของสภาพการทำงาน พอใจกับค่าจ้างหรือเงินเดือนที่ได้รับ และพึงพอใจกับสวัสดิการที่ได้รับในระดับปานกลางที่ร้อยละ 81 ร้อยละ 82 และที่ร้อยละ 68 ตามลำดับ ในขณะที่แรงงานสตรีที่แสดงความพอใจกับสภาพการทำงานในระดับมากมีร้อยละ 19.00 พอใจกับสวัสดิการที่ได้รับในระดับมากมีร้อยละ 13.33 และพอใจกับค่าจ้างหรือเงินเดือนที่ได้รับในระดับมากมีเพียงร้อยละ 15 เท่านั้น สำหรับแรงงานสตรีที่พอใจกับการทำงานในโรงงานในระดับน้อยนั้น พบว่ามีความพอใจน้อยกับสวัสดิการที่ได้รับที่ร้อยละ 18.67 และมีความพอใจน้อยกับค่าจ้างหรือเงินเดือนที่ได้รับมีร้อยละ 13.00 แสดงว่าแรงงานสตรียังต้องการสวัสดิการอื่น ๆ อีกจากการเข้าร่วมแรงงานในสถานประกอบการ

ตารางที่ 4.32 แสดงความพอใจในการทำงานในโรงงาน

ประเภทความพอใจ	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม (คน)
พอใจกับสภาพการทำงาน	57	243	-	300
	(19.00)	(81.00)	(00.00)	(100.00)
พอใจกับค่าจ้างหรือเงินเดือนที่ได้รับ	15	246	39	300
	(5.00)	(82.00)	(13.00)	(100.00)
พอใจกับสวัสดิการที่ได้รับ	40	204	56	300
	(13.33)	(68.00)	(18.67)	(100.00)

ที่มา: จากการศึกษา

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บแสดงค่าร้อยละ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved